

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ІШКІ ІСТЕР МИНИСТРЛІГІНІҢ
ШЫРАҚБЕК ҚАБЫЛБАЕВ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ АКАДЕМИЯСЫ

КӘСІБИ-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДАЯРЛЫҚ ЖӘНЕ ПО БАСҚАРУ
КАФЕДРАСЫ

С.В. Симонов

ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ЖОҒАРЫ АРНАУЛЫ ОҚУ
ОРЫНДАРЫНДА БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ
(оқу құралы)

Костанай, 2021 ж.

УДК 371
ББК 74
С 37

Кәсіби-психологиялық даярлық және ПО басқару кафедрасының
отырысында қаралды
2022 жылғы 19 сәуір № 17 хаттама.

Аудармашы:

Оразов А.Х – Ш. Қабылбаев атындағы Қостанай Академиясының
Кәсіби-психологиялық даярлық және ПО басқару кафедрасының
оқытушысы

Рецензенттер:

Утегенова Б.М. – А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік
университетінің педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент,
Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының педагогика
кафедрасының профессоры.

Тулкимбаев Н.А. – ҚР ІІМ Ш. Қабылбаев атындағы Қостанай
академиясының Әлеуметтік жұмыс кафедрасының бастығы, педагогика
ғылымдарының кандидаты, доцент.

С 37

Симонов С.В. Құқық қорғау органдарының жоғары арнаулы оқу
орындарында білім беру процесін ұйымдастыру: оқу құралы. – Қостанай: Ш.
Қабылбаев атындағы Қостанай академиясы, 2021 – 48 б.

ISBN 978-601-7931-11-7

«Құқық қорғау органдарының жоғары арнайы оқу орындарында білім беру процесін ұйымдастыру» курсы теория мен тәжірибенің синтезі болып табылады, ол Педагогиканы оқыту процесін оқытудың мазмұны, формалары мен әдістерінің бірлігі, оқытушы мен, білім алушылардың қызметі ретінде зерттейді. Оқу құралы ПО қызметкерінің педагогикалық қызметкер ретіндегі жеке қасиеттерін қалыптастыру үшін Педагогиканы оқыту әдістемесін зерттейтін магистранттарға арналған. Бұл курс жеке құрам арасында негізгі бөлімшелерде тәрбие жұмысын ұйымдастырумен айналысатын Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің құқық қорғау органдары мен ведомстволық оқу орындарының қызметкерлері мен басшыларына қызықты болады.

Мазмұны

Кіріспе	4
Тақырып 1. Педагогикалық үдерісті ұйымдастырудың әдіснамалық негіздері	5
Тақырып 2. . Құқық қорғау органдарының жоғары оқу орындарында нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету.....	9
Тақырып 3. Жоғары оқу орындарында білім беру процесін ұйымдастыру. Білім беру процесінің кредиттік технологиясын ұйымдастыру	13
Тақырып 4. Жоғары оқу орындарының білім беру қызметін жоспарлау жүйесі.....	21
Тақырып 5. Білім беру бағдарламасының құрылымы және оқу процесін ұйымдастыру	24
Тақырып 6. Дәріс ЖОО-дағы оқу сабағының негізгі нысаны ретінде	32
Тақырып 7. Семинар және практикалық сабақты ұйымдастыру тәртібі.....	36
Тақырып 8. Курсанттар сабағының педагогикалық диагностикасы.....	42
ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.....	46

Кіріспе

Болашақ мұғалімнің кәсіби-педагогикалық мәдениетінің негіздерін қалыптастыру, университетте кәсіби қызметті сауатты түсіну және жобалау үшін педагогикалық ғылымның әдіснамасын, педагогикалық қызмет пен қарым-қатынас технологияларын білу қажет. Жұмыс оқу бағдарламасында (силлабуста) құқық қорғау органдарының жоғары арнаулы оқу орындарында білім беру процесін ұйымдастыру курсының негізгі ұғымдарының мәні, оның педагогикамен және басқа ғылымдармен өзара байланысы, білім берудің әлемдік дағдарысы, білім беруді дамытудың қазіргі заманғы мегатенденциясы, әлемдік білім беру кеңістігі, жоғары кәсіптік білім беруді реформалау, университеттік білім беру, тұлғаға бағытталған және құзыреттілік тұжырымдамалары мәселелері ашылады оқыту тәсілдері, Оқыту және тәрбиелеу теориялары, Кредиттік оқыту жүйесі, жоғары оқу орындарын басқару, жоғары мектептің ғылыми қызметінің теориясы, тарих. Оқу құралында жоғары оқу орнындағы ғылыми қызметті зерттеуге және оқытудағы инновацияларға көп көңіл бөлінеді. "Білім – ғылым – инновация" білім үшбұрышы экономиканың бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етуі тиіс екені белгілі. Бұл білім үшбұрышының үш компонентінің бірлігін бейнелейтін мамандандырылған университет екенін ескеріңіз.

«Құқық қорғау органдарының жоғары арнаулы оқу орындарында білім беру процесін ұйымдастыру» курсы «Философия», «Педагогика», «Психология», «Жоғары мектеп педагогикасы» сияқты оқу пәндерімен тығыз байланысты. Оқу бағдарламасының материалы ҚР ІІМ Ш.Қабылбаев атындағы Қостанай академиясының магистратурасының 6М030300 – «құқық қорғау қызметі» мамандығы бойынша бес жыл оқу барысында апробацияланды.

Тақырып 1. Педагогикалық үдерісті ұйымдастырудың әдіснамалық негіздері.

Жоспары:

1. Педагогика ғылымында оқытуды ұйымдастыру принциптері.
2. Педагогикалық қарым-қатынас университеттегі педагогикалық мәдениеттің диалогы ретінде.

1. Педагогика ғылымында оқытуды ұйымдастыру принциптері.

Оқыту принциптері-бұл оқу процесін ұйымдастыруға қойылатын жалпы талаптарды көрсететін негізгі ережелер. Принциптер оқу процесін ғылыми талдау негізінде тұжырымдалады, оның заңдылықтарымен, білім берудің мақсаттары мен міндеттерімен, педагогикалық ғылымның даму деңгейімен, қолданыстағы білім беру жүйесінің мүмкіндіктерімен байланысты.

Бүгінгі таңда оқыту принциптері туралы пікірлердің бірлігі жоқ, әртүрлі оқулықтардың авторлары әртүрлі тұжырымдар мен әртүрлі принциптерді ұсынады. Сонымен, И.П. Подласый негізгі дидактикалық принциптер жүйесі келесі принциптерді қамтуы керек деп санайды:

- 1) сана мен белсенділік;
- 2) көрнекілік;
- 3) жүйелілік пен реттілік;
- 4) беріктік;
- 5) қол жетімділік;
- 6) ғылым;
- 7) теорияның практикамен байланысы.

П. И. Пидкасистый және В. В. Воронов оларға оқытудың тәрбиелік және тәрбиелік сипаты принципін және оқу жұмысының ұжымдық және жеке формаларын ұтымды үйлестіру принципін қосады.

Алайда, қолданыстағы тәсілдердің алуан түрлілігімен ұзақ уақыт сынақтан өткен және қазіргі заманғы оқулықтар мен педагогикаға арналған оқулықтардың басым көпшілігінде бар бірқатар принциптерді бөліп көрсетуге болады. Осы Қағидаларды қарастырыңыз.

Ғылым принципі мұғалімді оқушылардың ғылыми білімдерін қалыптастыруға бағыттайды. Ол оқу материалын талдауда, ондағы маңызды идеяларды бөлуде, сенімді ғылыми білімді, фактілер мен мысалдарды, сондай-ақ стандартты ғылыми терминдерді қолдануда жүзеге асырылады.

Бұл қағиданы жүзеге асыру оқытушыдан талап етеді:

- оқушылардың нақты қателерін түзету және оқу сабағында осындай қателерді іздеу мен түзетуді ұйымдастыру;
- жаңа ғылыми терминологияны қолдану, ескірген терминдерді қолданбау;
- өз пәніндегі соңғы ғылыми жетістіктер туралы хабардар болу;
- оқушылардың зерттеу жұмыстарын ынталандыру ; ;
- оқушыларды эксперименттік жұмыс техникасымен, өнертапқыштық есептерді шешу алгоритмімен, анықтамалық материалдарды, мұрағаттық

құжаттарды пайдаланумен, бастапқы дереккөздерді өңдеумен таныстыру мүмкіндігін табу.

Жүйелілік қағидаты білім алушылардың білім мен іскерліктің, оқу материалының тақырыптары мен бөлімдерінің тұтас жүйесін қалыптастыру қажеттілігін айқындайды. Жүйелілік принципі ережелер кешенінде жүзеге асырылады, олардың арасында мыналарды атауға болады:

- оқушылардың білім жүйесін меңгеруін қамтамасыз ету үшін жоспарларды, схемаларды пайдалану;

- оқу материалының мазмұнын логикалық аяқталған бөліктерге бөлу (яғни, "қадамдық жүйені" қолдану), осы бөліктерді (қадамдар, кезеңдер) дәйекті жүзеге асыру және оқушыларды осыған үйрету;

- жүйенің мазмұны мен оқыту әдістерінде бұзылуына жол бермеу, егер ол бұзылса, сәтсіздіктің алдын алу үшін олқылықтарды дереу бейтараптандыру;

- теорияның негіздерін баяндау, теорияның салдарын түсіндіру және оны қолданудың шекараларын көрсету.

Қол жетімділік (қол жетімділік) принципі-ежелгі дәуірден белгілі бірізділік пен біртіндеп оқыту принциптерінің көрінісі.

Мүмкін, осы қағидаларды жүзеге асырудың ең сенімді мысалдарының бірі-б.з. д. IV ғасырда өмір сүрген жеңілмейтін ежелгі палуан Милонның тарихы. е. жас кезінде Милон күн сайын иығына кішкентай бұзау киіп жаттығады. Бұзау өсіп, біртіндеп ауырлай бастады. Алайда, жас жігіт бұл уақытта физикалық тұрғыдан дамыды және оны әлі де өз мойнына ала алды.

Қол жетімділік принципінің мәні - алдымен ерте қалыптасқан білім мен дағдыларды анықтау керек, содан кейін біртіндеп оқытудың жаңа кезеңдерін жүзеге асыру керек. Қол жетімділік принципі оқыту оқушының күш-жігерінсіз жүргізілуі керек дегенді білдірмейді, бірақ туындаған қиындықтарды жеңу оған мүмкін болуы керек. Осы қағиданы сақтау үшін бірқатар ережелерді басшылыққа алу керек:

- ақпаратты хабарлау қарқыны мен оқушылардың оны меңгеру жылдамдығының сәйкес келуіне қол жеткізу;

- оқушыларды есте сақтау мен зубрежкаға емес, зерделенетін материалды түсінуге және ұғынуға бағыттау;

- оқыту, оқушылардың дайындық деңгейін негізге алу, олардың мүмкіндіктеріне сүйену;

- оқушылардың өмірлік тәжірибесін, қызығушылықтарын, даму ерекшеліктерін және т. б. зерттеу және есепке алу.

Көрнекілік принципі зерттелетін пән мен құбылысты суреттеуде ғана емес, сонымен қатар мұғалім хабарлаған білімді нақты және нақты қабылдауды қалыптастыруды қамтамасыз ететін әдістер мен құралдардың тұтас кешенін қолдану болып табылады. Көрнекілік принципін тиімді іске асырудың кейбір ережелері:

- жаттығуда көрнекі түрде ұсынылған заттарды (мысалы, модельдерде немесе суреттерде) есте сақтау, егер олар тек ауызша түрде сипатталғаннан гөрі жақсы болатын заңдылықты қолдану;

- көрнекілік құралдарын пайдалана отырып, көрнекі құралдардың шамадан тыс санына қатыспау;
- көрнекілік құралдарын пайдалану кезінде тек оларды көрсетумен ғана шектелмей, көрнекі материалды түсіндіру және түсініктеме беру;
- көрнекілік түрлерін қолдануға мұқият дайындау, олармен бірге жүретін дидактикалық әдістерді ойластыру;
- көрнекілік құралдарын таңдауда білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескеру.

Сана мен белсенділік принципі оқушылардың оқуға деген ынтасын, танымдық қажеттіліктерін, материалды оқуға деген сенімін, оқуға деген қызығушылығын қалыптастыруға бағытталған. Принциптің мәні мынада: мұғалім оқушылардың теориялық материалды түсінуіне (механикалық жаттауға емес) және практикалық әрекеттерді түсінуіне қол жеткізуі керек, оларды белсенді оқу іс-әрекеттеріне итермелеуі, танымда тәуелсіздікті ынталандыруы керек. Осы қағиданы практикалық қолдану бойынша ұсыныстар ретінде келесі ережелерді келтіруге болады:

- өзара оқыту мүмкіндіктерін пайдалану;
- оқушылардың жарыстары мен серіктестіктерін ұйымдастыру;
- дұрыс жауапты ұжымдық іздеу үшін жағдай жасау;
- оқу үрдісіне ойын-сауық тапсырмаларын, ойын элементтерін енгізу;
- зерттелетін материалда екінші және ең бастысы табуға үйрету;
- оқуда нақты өмірлік жағдайларды пайдалану және оқушылардан өмірде байқалатын фактілер мен олардың ғылыми түсіндірмесі арасындағы айырмашылықтарды өз бетінше түсінуді, көруді талап ету.

2. Педагогикалық қарым-қатынас университеттегі педагогикалық мәдениеттің диалогы ретінде.

Педагогикалық қарым-қатынас мәселелері университет оқытушысының кәсіби қызметінің негізін құрайды.

Егер сіз қарым-қатынасты мұғалімді жекелендіру процесі, оның жеке басын студенттерге «тарату» ретінде түсінсеңіз, онда қарым-қатынасты тек оқу ақпаратымен алмасуға азайтуға болмайды. Бұл мұғалім мен студенттердің бірлескен іс-әрекетінің интерактивті процесі және оқу мәселелерін шешудің маңызды құралы болып табылады.

Педагогикалық қарым-қатынастың мәні мен мазмұны

ЖОО-ның білім беру процесі барысында дидактикалық және тәрбиелік міндеттерді оқытушылардың оқу ұжымымен өнімді қарым-қатынасын ұйымдастырусыз тиімді жүзеге асыру мүмкін емес.

Бұл қызметінде оқытушының қарым-қатынас ретінде:

біріншіден, оқу міндеттерін шешудің құралы ретінде,

екіншіден, білім беру процесін әлеуметтік-психологиялық қамтамасыз ету жүйесі ретінде,

үшіншіден, педагогикалық және оқу топтарындағы белгілі бір қатынастар жүйесін ұйымдастыру тәсілі ретінде,

төртіншіден, болашақ маманның шығармашылық даралығын қалыптастыру мүмкін емес процесс ретінде.

Педагогикалық қарым-қатынас дегеніміз-мұғалім мен оқу тобының өзара әрекеттесу әдістері мен дағдыларының жүйесі, оның мазмұны оқу ақпаратымен алмасу, сонымен қатар оқытушыға мұғалімнің жеке басын "тарату". Жоғары мектеп мұғалімі бұл процестің бастамашысы болып табылады, оны ұйымдастырады және басқарады. Педагогикалық қарым-қатынас, бір жағынан, оқу процесінің эмоционалды фонын, екінші жағынан, оның тікелей мазмұнын сипаттайды. Оқытушылар мен студенттер арасындағы қарым-қатынасты көптеген зерттеулер жаңадан келген мұғалімдердің педагогикалық қарым-қатынасты ұйымдастыруда қиындықтарға тап болатындығын және студенттердің өзара әрекеттесудің осы саласына айтарлықтай талаптар қоятындығын көрсетеді. Сондықтан кәсіби-педагогикалық қарым-қатынас негіздерін меңгеру үшін оның мазмұны мен процедуралық сипаттамаларын білу қажет.

Педагогикалық қарым - қатынас-бұл оқу-тәрбие міндеттерін шешуде де, оқытушының оқушымен қарым-қатынасын ұйымдастыруда да шығармашылық процесс. Егер университет оқытушысының педагогикалық қызметі жалпы шығармашылық процесс екенін ескеретін болсақ, онда шығармашылық сипаттағы белгілі бір педагогикалық мәселені тікелей шешу ғана емес, сонымен бірге бұл шешімді оқушылармен қарым-қатынаста жүзеге асыру процесі екенін атап өткен жөн. Егер біз оқу және тәрбие іс-әрекетінің заманауи университеттік формаларын қарастыратын болсақ, онда оларды жүзеге асыруға дайындық және тікелей іске асыру процесі игерілуі керек белгілі бір коммуникативті құрылымды қамтиды.

Педагогикалық қарым-қатынас мәселелерін көптеген зерттеулер мұғалімнің күнделікті шығармашылық жұмысымен тығыз байланысты оның құрылымын бөліп көрсетуге мүмкіндік береді:

- нақты оқу-тәрбие қызметіне дайындық процесінде педагогтің аудиториямен қарым-қатынасын модельдеу (болжамдық кезең);
- бастапқы өзара әрекеттесу сәтінде аудиториямен тікелей қарым-қатынасты ұйымдастыру (қарым-қатынастың бастапқы кезеңі);
- қарым-қатынас процесін оның тікелей дамуы барысында басқару (оқу сабақтарында және басқа да іс-шараларда);
- қалыптасқан қарым-қатынас және қарым-қатынас жүйесін талдау және келесі оқу-тәрбие іс-әрекетінде осындай жүйені модельдеу.

Осы кезеңдердің маңызды және процедуралық ерекшеліктерін қарастырыңыз. Оқу іс-әрекетіне дайындық кезінде қарым-қатынасты модельдеу процесінде болашақ іс-әрекеттің коммуникативті құрылымын жоспарлау жүзеге асырылады.:

- педагогикалық мақсаттар мен міндеттерге;
- аудиториядағы жалпы әлеуметтік-психологиялық жағдай;
- педагогтің өзінің шығармашылық даралығы • ;
- білім алушылардың және жалпы аудиторияның жеке ерекшеліктері;
- оқыту мен тәрбиелеу әдістерінің болжамды жүйесі;

Бұл компоненттер аудиториямен өзара әрекеттесуге дайындық процесінде ескерілуі керек, өйткені тұтастай алғанда олар болашақ оқу - тәрбие іс-әрекетінің мазмұндық ерекшеліктеріне айтарлықтай әсер етіп қана қоймайды, сонымен қатар мұғалім мен аудиторияның өзіндік эмоционалды бірлігін жасайды. Бұл өз кезегінде оқытушыға сабақтың мүмкін болатын атмосферасын алдын-ала болжауға, өзара түсіністік пен қарым-қатынастың мүмкін деңгейін сезінуге және осы негізде болашақ сабақтың мазмұнды да, әдістемелік құрылымын да дәлірек құруға көмектеседі. Осылайша, осы кезеңде білім беру ақпаратын беру процесіне әсер ететін моральдық-психологиялық элементтер де, коммуникативті-технологиялық элементтер де негізгі болып табылады.

Әдебиет: О:1,2,3,5,7 Д: 1,2,3,9

Тақырып 2. ӘАОО-да құқық қорғау органдарын нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету.

Жоспары:

1. Білім беру саласындағы қатынастарды реттейтін заңнама.
2. Ведомстволық жоғары оқу орындарында мамандарды даярлау сапасын арттыру және оқу процесін ПО-ның практикалық қызметіне жақындату проблемасы.
3. ӘАОО-да оқитын адамдардың құқықтары.

1. Білім беру саласындағы қатынастарды реттейтін заңнама.

- Конституция Республики Казахстан от 30 августа 1995 года
- Трудовой кодекс Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года № 414 - V ЗРК
- Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года № 319 - III
- Закон Республики Казахстан «О правах ребенка в Республике Казахстан» от 8 августа 2002 года №345
- ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПРОГРАММА развития образования Республики Казахстан на 2011 – 2020 годы (утверждена Указом Президента РК) 07.12.2010 года № 1118
- Государственный общеобязательный стандарт высшего образования(с изменениями от 13.05.2016 г.) Утвержден постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080
- Квалификационные характеристики должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц в военных, специальных учебных заведениях Министерства внутренних дел Республики Казахстан, за исключением должностей гражданских служащих
Таким образом нормативное обеспечение ВСУЗов включает в себя:
- Конституцию Республики Казахстан,
- Кодексы Республики Казахстан,
- Законы Республики Казахстан «О государственных секретах», «Об образовании», «О правоохранительной службе», «О гражданской защите», «Об органах внутренних дел», «О Национальной гвардии Республики Казахстан», «О противодействии коррупции» (далее – Законы Республики Казахстан),
- Государственную программу развития образования Республики Казахстан, утвержденную Указом Президента Республики Казахстан от 7 декабря 2010 года № 1118 и другие нормативные правовые акты

2. Ведомстволық жоғары оқу орындарында мамандарды даярлау сапасын арттыру және оқу процесін ПО-ның практикалық қызметіне жақындату проблемасы.

Құқық қорғау органдарын жаңғыртудың 2014-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы және құқық қорғау органдарының кадр саясаты

тұжырымдамасы тұрғысынан кадрлар даярлаудың кәсіби деңгейін арттыру бойынша жұмыс жүргізілуде. Осы мақсатта 2013 жылы ІІМ жоғары оқу орындары жедел-қызметтік жұмыс бағыттары бойынша оқу-әдістемелік және ғылыми орталықтардың функцияларын жүктей отырып, ІІМ негізгі қызметтерінің мамандарын даярлауға қайта бейінделді.

Бүгінгі таңда Алматы академиясы криминалдық полиция және техникалық бөлімшелер, Қарағанды — тергеу және жедел-криминалистикалық бөлімшелер, Қостанай – қылмыстық-атқару жүйесі және әкімшілік полиция үшін мамандар даярлауға бағытталған.

2013 жылы Алматы академиясында техникалық факультет құрылып, қазіргі таңда 74 курсант "Ақпараттық жүйелер"мамандығы бойынша білім алууда. Ағымдағы жылы "Радиотехника, электроника және телекоммуникациялар"мамандығы бойынша талапкерлерді алғашқы қабылдау жүзеге асырылады.

2015 жылдан бастап Ақтөбе заң институтында жоғары білім беру бағдарламасы бойынша қысқартылған мерзімде мамандар даярлау бағдарламасы енгізілуде. Сонымен, жоғары білімі бар адамдар (заңды емес) "құқық қорғау қызметі"мамандығы бойынша екінші жоғары білім ала алады. ІІМ ЖОО-да білім беру үдерісінің мазмұны түбегейлі жаңаруда. Сонымен, ІІО-ның жеке құрамын жедел-қызметтік міндеттерді орындауға даярлаудың өткенін ғылыми ұғыну және озық тәжірибесін жинақтау негізінде ІІМ-нің негізгі қызметтерінің практикалық қажеттіліктеріне бағдарланған оқу жұмыс жоспарлары әзірленіп, ЖОО-ның оқу процесіне енгізілді. ІІО тәжірибелі қызметкерлері дәріс оқуға тартылады.

ІІМ ЖОО-да кәсіби кадрларды даярлаудың баламалы модельдері енгізілді(қашықтықтан оқыту нысандары, полиция қызметкерлерін өндірістен ең аз қол үзумен қайта даярлаудың жеделдетілген курстары). Бұдан басқа, қазіргі уақытта ІІМ Кадр жұмысы департаменті ұлттық қауіпсіздік комитетімен, Қорғаныс министрлігімен бірлесіп "білім беру мәселелері бойынша кейбір заңнамалық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Заң жобасы шеңберінде ІІМ, ҰҚК, ҚМ Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру ұйымдарының жекелеген бөлімдерін әзірлеуге қатысуға мүмкіндік беретін "білім туралы" Заңға толықтырулар енгізу мәселесін пысықтауда білім беру қызметінің тиісті деңгейлерінің стандарттарын, үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламаларын, сондай-ақ оқу процесін ұйымдастыру, ағымдағы, аралық және қорытынды аттестаттауды өткізу тәртібін регламенттейтін нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу мен бекітуді қамтамасыз етеді. Бұл шаралар мамандарды даярлау сапасын арттыруға мүмкіндік береді

3. ӘАОО-да оқитын адамдардың құқықтары.

Бізді бірқатар ерекшеліктер мен проблемалар бар ҚР ІІМ білім беру мекемелері курсанттарының әкімшілік-құқықтық мәртебесі қызықтырады.

Біріншіден, ҚР ІІМ білім беру мекемесіне түскен кезде ҚР азаматы бұйрыққа қол қойылғаннан кейін курсанттың әкімшілік-құқықтық мәртебесіне ие болады, яғни ІІО-ның штаттық қызметкері болады. Осыған

байланысты оған білім беру саласындағы заңнамада, сондай-ақ ҚР ІІМ ведомстволық нормативтік-құқықтық актілерінде көзделген құқықтар мен міндеттер жүктеледі.

ҚР "Ішкі істер органдарындағы қызмет туралы" заңнамасына сәйкес бірінші курсант ПО-да қызмет өткеру туралы келісімшарт жасасады. Ол осы келісімшартты оның заңды өкілдерінің (ата-аналарының, асырап алушыларының, қорғаншыларының, қамқоршыларының) жазбаша келісімімен жасасады. Осыдан кейін ол ПО-ның толыққанды қызметкері болады және өзінің лауазымдық нұсқаулықтарына сәйкес ПО-да қызмет атқарады.

Курсант білім беру процесінің субъектісі ғана емес, сонымен қатар жоғарыда көрсетілген заңға сәйкес қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету және қоғамдық тәртіпті сақтау, ішкі істер органдарына жүктелген басқа да міндеттерді орындау жөніндегі іс-шараларға қатысады. Бұл міндеттер шеңбері тиісті білім беру бағдарламаларында қарастырылған кәсіби дайындықтың бөлігі болып табылады.

Сонымен қатар, жоғарыда көрсетілген заңмен ПО жоғары кәсіптік білім беру мекемесінің 18 жасқа толмаған курсантын, тыңдаушысын қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету және қоғамдық тәртіпті қорғау жөніндегі іс-шараларға қатысуға, сондай-ақ оның өміріне немесе денсаулығына қауіп төндірумен байланысты өзге де міндеттерді орындауға тартуға тыйым салынады.

18 жасқа толмаған курсанттың өз құқықтары мен міндеттерін, оның ішінде қоғамдық тәртіпті қорғауға дайын Ішкі істер органдарының толыққанды қызметкері екендігіне қатысты әртүрлі көзқарастар бар.

18 жасқа толмаған курсанттың өз құқықтары мен міндеттерін, оның ішінде қоғамдық тәртіпті қорғауға дайын Ішкі істер органдарының толыққанды қызметкері екендігіне қатысты әртүрлі көзқарастар бар. Ресей Федерациясындағы көршілеріміздің көзқарасын қарастырыңыз. М. ф. Савелий Ресей ІІМ - нің Жоғары оқу орындарында оқитын адамдарға ант қабылдағаннан кейін, тек 18 жасқа толғаннан кейін және үшінші курсты аяқтағаннан кейін, ал оқу орнын бітіргеннен кейін полиция лейтенанты атағы берілуі керек деп санайды.

С. В. Коростылев ішкі істер саласындағы федералды атқарушы органның жоғары кәсіптік білім беру мекемелерінің курсанттары бірінші, екінші және үшінші курстар кезеңінде полицияға қызметке үміткерлер ретінде (куәліктері мен белгілері жоқ), төртінші және бесінші курстардың курсанттары толық негізде оқытылуы керек деп санайды.

И.В. Горлинскийдің пікірінше, Ресей ІІМ білім беру мекемелеріндегі кәсіби білім беру жүйесінің кемшіліктері-бұл Ресей ІІМ Ішкі істер органдарының қызметкерлерінің кәсіби деңгейінің төмендеуі және олардың қылмысқа қарсы күреске психикалық дайындығы Ресей ІІМ білім беру мекемелеріне жастардың едәуір бөлігін тікелей "мектеп қабырғасынан" қабылдау арқылы. жеткілікті физикалық қатаюы жоқ және өмірге нашар дайындалған.

Әр түрлі көзқарастарды талдай отырып, біз Қазақстанда ҚР ІІМ білім беру мекемесінің курсанты ант қабылдауы тиіс деп санаймыз және оған оқудың бірінші жылында, яғни 18 жасқа толмаған қатардағы полиция арнайы атағы берілуі тиіс, өйткені оқудың бірінші жылынан бастап курсант ІІО-да қызмет өткереді (нарядтарға түседі, оқу жиындарын өткізуді жүзеге асырады). бұйрықтары мен тапсырмаларын орындайды және т. б.).

Алайда, 18 жасқа толмаған курсантқа заң шығарушы "құқық қорғау қызметі туралы" заңда көзделген міндеттерді толық көлемде жүктей алмайды, өйткені ол кәмелетке толмаған болып табылады.

Баяндалғанға сүйене отырып, 18 жасқа толмаған курсантқа "құқық қорғау қызметі туралы" көзделген өз міндеттерін іске асыру проблемалы болады. Мысалы, курсант әкімшілік құқық бұзушылықтардың жолын кесуге, азаматтардың қауіпсіздігі мен қоғамдық қауіпсіздікке төнетін қатерлерді жоюға, азаматтардың қауіпсіздігі мен қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуге және т. б. міндетті емес.

Демек, 18 жасқа толмаған курсанттың міндеті нақты өмірлік жағдайлармен шектеледі. Заң шығарушы ІІО толыққанды қызметкері ретінде 18 жасқа толмаған курсантқа құқық бұзушылықтың жолын кесу міндетін жүктемейді. Мысалы, 18 жасқа толмаған, құқық бұзушылық жасауға тікелей жақын курсант осы құқық бұзушылықтың алдын алу шараларын қолдануға міндетті емес.

Екіншіден, Ресей ІІМ білім беру мекемесінде оқуын аяқтағаннан кейін, тиісті диплом алған курсант әртүрлі себептерге байланысты полиция қызметкерлерінің қатарынан шығарылады.

Осыған байланысты, кейбір ғалымдар қызметкерді білім беру мекемесінде оқығаннан кейін ІІО-дан жұмыстан шығарған жағдайда, келісімшарт талаптарын орындамауға байланысты одан маман даярлауға кететін шығындарды өндіріп алуды ұсынады, сонымен қатар, норма " ҚР Ішкі істер органдарындағы қызмет туралы "заңда және Қазақстан Республикасының жекелеген заңнамалық актілеріне өзгерістер енгізуде көрсетілген Қазақстан". Көрсетілген заңға сәйкес, ІІО қызметкері келісімшартты бұзған және жұмыстан босатылған жағдайда, ІІО-ның оқуға арналған шығындарын ҚР Үкіметі белгілеген тәртіппен және мөлшерде өтейді.

Бұл жағдайда бұл ҚР азаматтарының білім алуға конституциялық құқығымен қаншалықты сәйкес келеді деген сұрақ туындайды, оның құрамдас бөліктерінің бірі мемлекеттік білім беру мекемелерінде конкурстық негізде жоғары білімді тегін алу құқығы болып табылады

Әдебиет: О:1,2,3,5,7 Д: 1,2,3,9

Тақырып 3. ӘАОО-да білім беру процесін ұйымдастыру. Білім беру процесінің кредиттік технологиясын ұйымдастыру.

Жоспары:

1. Кредиттік технология бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережесі.

1. Кредиттік технология бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережесі.

Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесін дамыту тұжырымдамасы мектептегі, жоғары оқу орнына дейінгі, жоғары оқу орнынан кейінгі және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 жаңа моделін айқындады. Тәжірибе көрсеткендей, АҚШ пен Еуропаның көптеген елдерінің университеттерінде кең таралған Кредиттік оқыту жүйесі ең икемді және тиімді болып табылады, ол еңбек нарығының қарқынды өзгеретін жағдайларында түлектердің ұтқырлығы мен қажеттілігін қамтамасыз етеді. Бұл көбінесе еңбек нарығының сұраныстарына бағытталған академиялық бағдарламаларды икемді жоспарлау, оқу жоспарындағы пәндердің 50% - ын таңдау, оқыту сапасын

жақсарту арқылы қамтамасыз етіледі, өйткені бәсекелестік, оқу процесін күшейту, ақпараттық жүйелерден тыс, студенттің өзіндік жұмысының рөлін арттыру.

Қазіргі заманғы маманнан Кәсіби құзыреттілік және стандартты емес жағдайларда шешім қабылдау қабілеті, командада жұмыс істей білу, ақпаратты өз бетінше алу, талдау және тиімді пайдалану, тез өзгеретін әлемде ұтымды жұмыс істеу қабілеті талап етіледі. Бұл қасиеттерді студенттер белсенді формаларды қолдану жағдайында оқып, жұптарда, топтарда жұмыс істей отырып, нақты өмірлік жағдайларды шеше отырып, дербес, компьютермен диалог режимінде және т.б. алады.

Кредиттік оқыту технологиясы студенттерді дараландыру негізінде өздігінен білім алу және білімді шығармашылықпен игеру деңгейін арттыруға бағытталған.

Қазіргі білім беру білім беруді даралау мен саралауға, білім беру жүйелері мен оқу орындарының баламалылығына, оқу бағдарламалық құжаттамасының икемділігі мен динамизміне, әлеуметтік-экономикалық ортаның өзгеретін жағдайларына бейімділікке негізделген.

Тез өзгеріп жатқан әлемде білім беру мазмұнының тез арада жаңаруы орын алуда, бұл білім беру стандарттарының қолданылу мерзіміне әсер етеді.

Мысалы, батыстық әріптестер Біздің білім беру стандартымызды "шекті нәтижені" жобалаудан гөрі "реттеуші" білім беру процесі ретінде анықтайды.

Қазақстандағы білім беру жүйесі серпінді дамып келе жатқан және жаһандану мен ақпараттандырудың үдемелі әлемдік процестеріне барабар ден қоюға қабілетті болуға тиіс.

Осыған байланысты білім беру жүйесі қажетті ақпаратты өз бетінше өндіруді, өндеуді, талдауды және оны уақытында тиімді пайдалануды білетін маманның жаңа түрін қалыптастыруға бағытталуы керек. Бұған жоғары білікті мамандарды (бакалавр — магистр — доктор) көп деңгейлі даярлауға көшу арқылы қол жеткізуге болады.

Әлемдік білім беру практикасы оқытудың кредиттік технологиясы деп аталатын тиімді оқыту жүйесін әзірледі.

Кредиттік оқыту технологиясы-бұл көптеген келісілген факторлардың, оның ішінде оқу — материалдық қамтамасыз етуді қамтитын белгілі бір шарттардың табысты жұмыс істеуі үшін талап ететін күрделі жүйе (СӨЖ ұйымдастыру үшін Евро пей стандартының талаптарына жауап беретін базалық оқулықты пайдалану-лингфондық кабинеттер, компьютерлік сыныптар, бейне залдар). Кредиттік оқыту жүйесі кезінде жоғары оқу орнының оқу процесін барлық қажетті ақпараттық көздермен: собиялар бойынша оқу және әдістемелік құралдармен, электрондық оқулықтармен, желілік білім беру ресурстарына қолжетімділікпен, белсенді үлестірме материалдармен және т. б. толық көлемде қамтамасыз етуі өте маңызды.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 11 қазандағы № 1459 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына

сәйкес жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесінде Қазақстанның Болон процесіне қосылуы бойынша жағдайлар жасалуы тиіс болатын және оқу процесін ұйымдастырудың дәстүрлі жүйесінің орнына студенттердің белсенді өзіндік жұмысын ынталандыратын Кредиттік оқыту жүйесі енгізілді. бакалаврлардың, магистранттар мен докторанттардың академиялық еркіндігінің үлкен дәрежесін, ұтқырлықты, жеке білім беру траекториясын таңдауды қамтамасыз етеді, білім туралы құжаттарды әлемдік білім беру кеңістігінде тануға ықпал етеді

Қазақстанның Болон процесіне қосылу қажеттілігі қызметтің әлемдік білім беру саласында болып жатқан объективті процестерден туындап отыр. Өзін демократиялық, нарықтық экономикасы бар ашық мемлекет деп жариялаған Қазақстан қазіргі заманғы әлемнің халықаралық үрдістерінен тыс бола алмайды.

Қазақстанның Болон процесіне қосылуы мыналарды қамтамасыз етеді:

- 1) Қазақстанның шет елдермен жоғары білім беру саласындағы байланыстарын кеңейту; ;
- 2) әлемдік білім беру кеңістігінде оқшаулау қатерін жою;
- 3) еуропалық елдердің жоғары оқу орындарымен студенттер, оқытушылар, зерттеуші-ғалымдар алмасу перспективаларын кеңейту;
- 4) шетелдік студенттерге білім беру қызметтерін ұсыну мүмкіндіктерін арттыру (Қазақстаннан жоғары білім экспорты);
- 5) жаңа білім беру технологияларын және оқу процесін ұйымдастырудың ұтымды нысандарын меңгеру.

Бір кредит, ал бұл 50 минутқа тең академиялық сағат интерактивті түрде өтеді және бір апта ішінде білім алушының өзіндік жұмысымен (БӨЖ) және оқытушының басқаруымен (БООЖ) жүргізіледі, оның барысында берілген тақырып тапсырылады. Аптаның соңында әр мұғалім сабақ нәтижелерін шығарады және студенттер өздерінің апта сайынғы рейтингтерімен танысады. Осылайша, сіз өзіңіздің жетістіктеріңіздің динамикасын көре аласыз: ол бір рет нашар дайындалды, екіншісі аз ұпай алды, яғни жетістік деңгейінің орташа өлшенген бағасы (GPI) басқаларға қарағанда аз болады. Бұрын ол қалай болды: студент дәрістерге, семинарларға бармады, ал емтихан алдында ол барлық материалдарды білді немесе кездейсоқ жақсы билетті шығарды — және олар айтқандай, жүзіп кетті.

Білім Мұхитындағы студенттің досы және "компасы" — эдвайзер-оқытушыларды таңдауға, оқу траекториясын анықтауға көмектеседі (бұл негізінен оқу үшін қосымша пәндерді таңдауға қатысты). Бірінші курс студенттері айналаға қарап, күштерді есептеуден қорқады, сондықтан олар екі-үш қосымша алмайды. Мүмкін, содан кейін біреу өзін шамадан тыс жүктегісі келмейді-жақсы, сіз екі тақырыпты таңдайсыз және жеткілікті болады, бірақ жұмыс беруші жас маманды қабылдаған кезде, ол қызығушылық танытады, ал адам жаңа білім алуға ұмтылды ма, онда жұмысшының тамыры бар ма? Біреу айтады: қаржыгер неге мәдениеттану, логика немесе Дінтану? Бұл білімді адам болу үшін қажет. Тек қана емес.

Несиелер ешқашан артық болмайды. Егер сіз жалқау болмасаңыз, төрт жылдан кейін Сіз параллель мамандықты игере аласыз. Бұл, шын мәнінде, студенттің икемділігі, ұтқырлығы, егер қаласа, университетті екі жылда бітіре алады. Жазғы семестрлер қажеттіліктерді қанағаттандыру үшін ұйымдастырылады

Жас психологиясы студенттердің мектеп жасынан айырмашылықтары бар екенін анықтады. Студенттік жасқа тән:

- кез келген сигналдарға, оның ішінде ауызша (ауызша) сигналдарға реакцияның жасырын кезеңінің ең аз шамасы;
- жедел жадтың ең жоғары белсенділігі және назар аудару жылдамдығы;
- вербалды-логикалық есептерді шешудің ең жоғары жылдамдығы;
- сыртқы орта анализаторларының оңтайлы сезімталдығы.

Студенттік жаста қызығушылықтар кәсібиленеді, бұрын сөзсіз шындықтар сыни тұрғыдан қайта қарастырылады, шығармашылық тұжырымдамасы тепе-теңдікке айналады.

Кредиттік оқыту жүйесіне көшу оқытушының студенттермен жұмысын сапалы қайта құруды, оқыту әдістері мен әдістемелерін өзгертуді талап етеді.

Кредиттік жүйе жағдайында студенттерді оқыту кезінде басты міндеттер мыналар болып табылады:

- білім көлемін біріздендіру;
- оқытуды барынша дараландыру үшін жағдай жасау;
- білім алушылардың өзіндік жұмысының рөлі мен тиімділігін күшейту.

Несиелік технологияның ерекшеліктері:

1) әрбір пән бойынша білім алушылар мен оқытушылардың еңбек шығындарын бағалау үшін кредиттер жүйесін енгізу;

2) Жеке оқу жоспарын қалыптастыру кезінде оқу жұмыс жоспарына енгізілген таңдау бойынша пәндер қатарынан білім алушылардың пәндерді таңдау еркіндігі;

3) өзінің Жеке оқу жоспарын қалыптастыруға тікелей қатысу;

4) білім беру траекториясын таңдауда білім алушыларға жәрдемдесетін эдвайзерлерді оқу процесіне тарту;

5) әрбір оқу пәні бойынша оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік жүйесін пайдалану;

6) оқу процесін барлық қажетті оқу және әдістемелік материалдармен қамтамасыз ету;

7) ЖОО-да немесе осы елді мекенде профессорлық-оқытушылық құрамның жеткілікті саны болған жағдайда студенттердің оқытушыны таңдау еркіндігі.

Кредиттік оқыту жүйесінің артықшылықтары:

- факультеттердің, кафедралардың және оқытушылардың академиялық еркіндігін кеңейту;

- заманауи ақпараттық технологияларды енгізу арқылы оқу процесін қарқындатуға қол жеткізу, профессор-оқытушылар құрамының біліктілігін және оқыту сапасын арттыру.

Кредиттік оқыту жүйесі мен дәстүрлі оқыту жүйесінің айырмашылықтары:

- әрбір студенттің өзінің Жеке оқу жоспарын қалыптастыруға жеке қатысуы, яғни барлық оқу кезеңіне білім беру траекториясын анықтау;
- студенттің оқу жоспарында көрсетілген пәндер бөлігін таңдау еркіндігі;
- пәндерді таңдау үшін эдвайзер және тьютор (кеңесші) лауазымдарын енгізу;
- ағымдағы және аралық үлгерімді бағалау үшін баллдық жүйені пайдалану.

Қазақстанның жоғары оқу орындарында оқытудың кредиттік технологиясын енгізу бойынша оң сәттерге мыналар жатады:

- жалпы білім беретін және базалық пәндер бойынша білімді біріздендіру •;
- студентке өзінің білім беру траекториясын өз бетінше қалыптастыруға мүмкіндік беру;
- студенттердің білімін бағалау кезінде субъективизмді жою;
- ғылыми-педагогикалық деңгейдің тұрақты өсуі бағытында олардың жұмысын күшейтуге мүмкіндік беретін оқытушылар үшін бәсекелестік орта құру;
- ЖОО-ның материалдық-техникалық базасын дамыту және нығайту, оқытудың инновациялық технологияларын енгізу негізінде білім беру қызметтерінің сапасын үнемі жақсарту қажеттілігі;
- жеке сабақтарға көбірек уақыт бөлу, бұл студенттердің пәндерді оқуда шығармашылық көзқарасын және зерттеу дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

Жоғары оқу орындары үшін проблемалық мәселелер мыналар болып табылады:

- профессор-оқытушылар құрамының, сондай-ақ оқу процесіне қызмет көрсететін құрылымдық бөлімшелердің үлкен жүктелуі, өйткені оқыту қатар жүргізіледі: дәстүрлі жүйе және кредиттік технология бойынша;
- оқытудың инновациялық технологияларын енгізуге және оларды одан әрі жетілдіруге байланысты едәуір қосымша шығындар;
- профессор-оқытушылар құрамының оқу-әдістемелік және уақытша жүктемесін арттыру, бұл әр оқытушының студенттердің өзіндік жұмысы бойынша үлестірме материалдарын, силлабустар мен әдістемелік нұсқауларды дайындау қажеттілігімен байланысты, бұл әр академиялық сағаттың 10 минутқа ұлғаюына әкеледі;
- кейбір оқытушылардың сабақ өткізудің жаңа талаптары мен жаңа әдістемесіне бейімделуінің қиындығы;
- профессор-оқытушылар құрамының оқу жүктемесін есептеу әдістемесінің белгісіздігімен байланысты қиындықтар, студенттердің 1-ге жеткіліксіз дайындығы.

ЖОО — ның бірінші кезектегі міндеті-студентті оқуға және әртүрлі ғылыми материалдарды бағдарлай білуге үйрету. Студенттердің өзіндік

жұмыс дағдыларын дамытуға инновациялық технологиялардың бағытталуы олардың шығармашылық белсенділігі мен білімді игерудегі ынталандыру деңгейін арттыруға мүмкіндік береді. Мұндай жұмыстың тиімділігі студент пен оқытушының оқытушының басшылығымен студенттердің өзіндік жұмысы аясында тұрақты қарым-қатынас жасау арқылы қамтамасыз етіледі.

Білім беру траекториясының икемділігінің болмауы, студенттердің оқу жүктемесі, оқу кезеңдерінің қысқаша жеделдігі, өндірістен бөліну — мұның бәрі жоғары білімнің сапасына және атап айтқанда мамандардың дайындық деңгейіне теріс әсер етеді. Қашықтықтан оқыту түрлерін дамыту университетте оқуды мүмкіндігінше ыңғайлы және тартымды етуге көмектеседі. Сарапшылардың пікірінше, қашықтықтан білім беру ХХІ ғасырға мамандарды даярлаудың неғұрлым тиімді (және перспективалы) жүйелерінің бірі ретінде енеді. Бұл оқытушылардың кәсіби уәждемесінің өсуіне және олардың ғылыми-педагогикалық қызметінің нәтижелілігінің артуына әкеледі.

Егер бұрын білім беру жүйесі негізінен әлеуметтік тәжірибенің аудармашысы рөлін атқарса, қазір ол адамның әлеуметтік ұтқырлығының катализаторына айналады. Зияткерлік және мәдени құндылықтарды түсіну үшін кең мүмкіндіктер ашылады, бұл адамға әлеуметтік баспалдақпен тез жүруге мүмкіндік береді. Білім беру саясатының өзгеруі ғылыми-педагогикалық қызметке бұрыннан қалыптасқан стереотиптер мен көзқарастарды қайта бағалауды қамтиды.

Бір кездері сапалы және сапалы білім беру жүйесі қоғамның әдеттегі қажеттіліктеріне жауап беруді тоқтатты. ЖОО түлектеріне аналитикалық қабілеттерді заманауи технологияларды енгізу жағдайында жұмыстың практикалық дағдыларымен ұштастыруға мүмкіндік беретін іскерліктер дағдылануы тиіс. Бұл, әрине, білім беру сапасын бағалау жүйесінің өзгеруіне әкеледі, бұл қазіргі деңгейден айырмашылығы, маманның шығармашылық өміршендігінің деңгейін анықтауға ықпал етеді.

Қазіргі өмір сүру қарқынына сәйкес, адамға қоғамның тез және күрт өзгеруіне сәтті бейімделуге мүмкіндік беретін әртүрлі, көп деңгейлі және көпвекторлы дайындық қажет. Инновациялық парадигма жағдайында еркін оқыту Тәуелсіздік принципіне және оны оқыту процесінде тұлғаның жетекші рөліне негізделген.

Оқытудың кредиттік технологиясын енгізу білім беру философиясының өзгеруін, яғни үлгерім есебінің бақылаушыдан өзін-өзі бақылау-ынталандырушыға айналуын білдіреді.

Осылайша, оқытудың кредиттік технологиясын енгізу әлемдік білім беру кеңістігіне кіріп қана қоймай, жоғары оқу орнында студенттердің оқу процесін айтарлықтай қарқындатуға мүмкіндік береді.

Кредиттік оқыту технологиясы конкурсты болжайды-студенттер өздері айналысатын оқытушыны өздері таңдайды. Кейбіреулер олардың таңдалмағанын ауыр қабылдады. Бірақ бірінші курс студенттері кімнің кім екенін әлі білмейді. Мұндай шығындар болуы мүмкін: жоғары деңгейлі, бірақ катал мұғалім студенттерсіз қалу қаупін тудырады. Бірақ үш-төрт жылдан

кейін бәрі өз орнына келеді — олар талап ететіндерге барады, бірақ олар жақсы тамақ дайындайды.

Қазақстанда генерацияның бәсекеге қабілетті жүйесін қалыптастыру, білімді тарату және пайдалану жағдайында оқытудың кредиттік жүйесін енгізу қажетті міндетті — жоғары оқу орны білімін оқу-білім беру процесіне ғана емес, ғылыми-танымдық процеске айналдыруға мүмкіндік береді. Оның құрамдас бөлігі-студенттерді тек ғылыми білімге ғана емес, сонымен бірге оларды қоғамның қараңғы трансформациясы жағдайында үздіксіз өзін-өзі тәрбиелеу және кәсіби өсу қабілетін арттыру үшін оларды алу және қолдану әдіснамасына үйрету. Осыдан кейін ғана білім берудің әлеуметтік институт ретіндегі өзін-өзі қамтамасыз етуі және оның сапасы туралы айтуға болады.

Оқытудың ғылыми негізі-бұл қазіргі білім беруді ұсыну мүмкін емес негіз. Дәл осындай білім тұлғаның тұлғалық, ал болашақта кәсіби өзін — өзі бағалауын арттырады, оған қоғамның мәдени және әлеуметтік стандарттарының едәуір бөлігін береді. Сондықтан ашық ақпараттық желілердің қарқынды дамуы мен кеңейуі жағдайында "дайын" білімді беру оқу процесінің басты міндеті емес.

Сапалы жоғары білім беру нәтижелері-бұл білім мен мінез-құлық мәдениетінің үйлесімі, өз бетінше және білікті ойлау қабілетін қалыптастыру, содан кейін өз бетінше жұмыс істеу, оқу және қайта оқу. Білім берудің фундаменталдығы туралы қазіргі заманғы идеялар дәл осыдан туындайды.

Бұл ретте оқу-танымдық қызметі студенттер, кең түсінуге, рассматрива-
ыны түрлерінің бірі ретінде таным, ол ағады негізінде отражательно-
преобразующей қызметін қызметін субъектісі. Дәл осы процесте студенттерді қалыптасқан белсенді тұлға позициясына апаратын жеке қасиеттердің жүйелі және дәйекті қалыптасуы жүзеге асырылады.

Қызметінің сипаты бойынша студенттер әлеуметтік-кәсіби резерв болып табылады. Осыған байланысты студент жастардың маңызды сипаттамасы оның өтпелі кезеңі болып табылады. Студенттердің құрамында болу уақытша, 5-7 жылға созылады. Студенттік жастардың жас психологиясының ерекшелігі, атап айтқанда, романтизмде, өзін-өзі көрсетудің, категориялық және басқалардың пікіріне төзбеушілікте, толық дәрменсіздік қажеттілігінде және сонымен бірге өмірлік тәжірибенің жетіспеушілігінде көрінеді. Мамандықты таңдаумен байланысты оқу кезеңінде жеке тұлғаның қалыптасуы және дүниетанымның қалыптасуы, жетілудің қалыптасуы, жетекші мүдделерді кеңейту және тереңдету, өмір жолын саналы түрде таңдау анықталады.

Студенттің мінез-құлқы арнайы дайындықтың неғұрлым ұтымды жолдары мен формаларын қарқынды іздеумен сипатталады, студенттер көптеген құнды өмір мен мәдениетті қайта бағалайды. Сонымен, осы топ үшін жетекші қызмет, демек, құндылыққа бағдарланған танымдық іс-әрекет. Студент жастардың құндылық бағдарын қалыптастыру мәселелері білім мен тәрбиеге байланысты, университетте Оқу процесінде болашақ маманның тұлға ретінде қалыптасуы жүреді.

Осылайша, жоғары мектеп қоғамның талаптарына сәйкес келетін мамандарды дайындап қана қоймай, сонымен қатар жаңа мәдени құндылықтарды дамытып, енгізіп, студенттердің танымдық, танымдық қызметін жандандыруы керек. Біздің ойымызша, бұған оқу үлгерімімен қатар оқу процесінде жеке бастауды, оқушының рухани-адамгершілік қалыптасуын жандандыруға тиісті көңіл бөлінсе, қол жеткізуге болады.

Жоғары мектептің міндеті - студенттерді болашаққа бағыттау, олардың ойлау, танымдық қызметін жандандыру, адамның психикалық сипаттамаларын қалыптастыру, білім беруді рухани-адамгершілік толықтыру, студент жастар арасында жаңа мәдени құндылықтарды қалыптастыру, дамыту.

Ол үшін сізге қажет:

- жоғары мектептерде оқу және тәрбие процесін маман ретінде жас адамды оқытумен және тәрбиелеумен қатар жүргізу, оның толыққанды тұлға ретінде қалыптасуы мен дамуына үлкен көңіл бөлу;
- танымдық және практикалық іс-әрекет; бір-бірін толықтыру; олар өзара қарым-қатынас жасауы, өзара байытуы тиіс; алынған білім қазіргі қоғамның нақты талаптарына сәйкес келуі тиіс;
- ғалымның, оқытушының әлеуметтік мәртебесін тиісті деңгейге көтеру;
- адамзаттың мәдени құндылықтарына қол жеткізу, Қазақстан тарихы сияқты пәнді одан әрі дамыту арқылы алдыңғы ұрпақтың қоғамдық санасымен байланысын жоғалтпау.

Жоғары мектеп шын мәнінде адамзаттың мәдени құндылықтарының орталығына айналған кезде ғана "студент — Студент — маман" өсіп келе жатқан байланыстары тұлғаны қалыптастыру және дамыту процесінің буыны ретінде пайда болады. Студенттің шығармашылық қызметін, бірдеңе жасауға деген ұмтылысын қалыптастыру қажет, біз осы күнге дейін қалыптасқан дәстүрлі жүйеге қарсы Кредиттік оқыту технологиясын енгізу арқылы қол жеткіземіз және оқушылардың оқу-танымдық қызметін жандандырамыз.

Оқытудың дәстүрлі түрінде таным мәселесін түсіну

Танымдық қиындық-бұл тітіркендіргіш факт, оқу процесінде "кедергі", оны айналып өту немесе аз уақыт пен күш жұмсау арқылы жеңу керек.

Оқытудың қол жеткізілген мақсаты — студенттердің белгілі бір "дұрыс" білімді игеруі, бұл оқу материалын өзіндік есте сақтауға әкеледі.

"Дұрыс "білімді оқытушы студенттің санасына және Оқу ақпаратының әртүрлі көздеріне" енгізеді". Қызметтің басым түрі-репродуктивті.

Кредиттік оқыту жүйесі жағдайында таным мәселесін түсіну

Танымдық қиындықтар-бұл сөзсіз пайда болатын білім берудің ажырамас шарты және атрибуты, және бұл туралы ештеңе жоқ. Лем оқытушысының сауатты ұйымдастырылған оқу-танымдық іс-әрекеті жеке тұлғаны дамыту идеясына сәйкес келеді.

Оқытудың мақсаты-кең фундаменталды білімді меңгеру тәсілдерімен және еңбек нарығының сұранысына сәйкес инновациялық бағдарламаларды қолдану кеңдігімен үйлесімде білімді игеру.

Студент шынайы білімге қарқынды ғылыми-зерттеу қызметімен біріктірілген инновациялық білім беруді дамыту арқылы келеді. Қызметтің басым түрі-сыни және рефлексивті, бұл студенттің қателік жіберуі, оның хабардар болуы және одан әрі өнімді әрекеті мүмкіндігін білдіреді.

Қазақстанның жоғары мектебі еліміздің үздіксіз білім беру жүйесінің флагманы және оның интеграторы ретінде ХХІ ғасырға ақпараттық революция және өмір сүру кеңістігі салаларының жаһандануы жағдайларында жылдам өзгерістер жағдайында кірді. Сондықтан қазіргі кезеңдегі жоғары оқу орнының басты функциясы шығармашылық, ерекше ойлайтын, инновациялар мен бастамаларға қабілетті мамандарды даярлау болуы керек.

Әдебиет: О:1,2,3,5,7 Д: 1,2,3,9

Тақырып 4. ЭАОО-ның білім беру қызметін жоспарлау жүйесі.

Жоспары:

1. ECTS еуропалық несие беру жүйесі.

1. ECTS еуропалық несие беру жүйесі.

"Қазақстан Республикасының академиялық кредиттерін ECTS кредиттеріне аудару тәртібі туралы" ереже Болон процесін іске асыру шеңберінде әзірленген және Еуропалық Комиссия ресми жариялаған сынақ бірліктерін көшіру мен жинақтаудың Еуропалық жүйесін (ECTS) пайдалану жөніндегі нұсқаулықтың негізінде жасалды. Ереже Қазақстан Республикасының қолданыстағы "білім туралы" Заңына, Болон декларациясына, ұлттық және Еуропалық біліктілік шеңберіне және білім беру саласындағы басқа да халықаралық және Ұлттық құжаттарға, сондай-ақ кредиттерді аудару мен жинақтаудың Еуропалық жүйесіне сәйкес әзірленді.

ECTS Қазақстан Болон процесінің қатысушысы ретінде кіретін жоғары білімнің Еуропалық кеңістігінде пайдаланылатын сынақ бірліктерінің жүйесі болып табылады. ECTS-бұл нәтижелер мен оқу процесінің ашықтығына негізделген студенттерге бағытталған сынақ бірліктерін жинақтау жүйесі. Ол жоспарлауды, іске асыруды, бағалауды, біліктілікті тану мен Растауды және оқу бірліктерін игеруді жеңілдетуге, сондай-ақ студенттердің ұтқырлығын дамытуға жәрдемдесуге арналған. ECTS негізгі компоненттері:

- ақпараттық пакет-студенттің оқу бағдарламалары мен жұмыс нәтижелері туралы ақпарат;
- оқу туралы келісім (серіктес ЖОО мен студент арасында);
- білімді бағалауды тіркеу;

- студент жұмысының көлемі мен нәтижелерін белгілеу – дипломға жалпы еуропалық қосымша.

ECTS сынақ бірліктері бүкіл өмір бойы оқуға арналған Еуропалық біліктілік шеңберімен (EQF) салыстырылатын Болон біліктілік шеңберінің негізгі элементтерінің бірі болып табылады. ECTS сынақ бірліктері ұлттық біліктілік шеңберлерін әзірлеу кезінде қолданылады. ECTS сынақ бөлімдері студенттің күтілетін оқу нәтижелеріне жету үшін қажет Еңбек шығынына негізделген. Бір сынақ бірлігі 25-30 академиялық сағатқа тең.

Оқыту нәтижелері ұлттық және Еуропалық біліктілік шеңберіндегі деңгейлерге сәйкес білім алушының оқу процесі табысты аяқталғаннан кейін білуі, түсінуі және істей алуы тиіс екендігін сипаттайды.

Еңбек шығындары-бұл студенттерге күтілетін оқу нәтижелеріне жету үшін қажет барлық оқу іс-әрекеттерін орындау үшін қажет болатын уақыт. ECTS-тің 60 сынақ бірлігі формалды оқытудың (оқу жылының) бір жылы ішінде күндізгі оқу нысаны студентінің еңбек шығынына және тиісті оқу нәтижелеріне баламалы. Көп жағдайда студенттердің еңбек шығындары оқу жылында 1500 - 1800 сағатқа тең.

Ереже икемді білім беру траекторияларын қалыптастыру процестерін дамытуға, білім беру бағдарламаларын үндестіру мен үйлестіруге, академиялық ұтқырлық үшін жағдайлар жасауға, шетелдік жоғары оқу орындарының пәндері мен оқу кезеңдерін өзара тану және қайта есепке алу тетіктерін, Біліктіліктер мен дәрежелерді дамытуға бағытталған.

ECTS сынақ бірліктерін пайдалану.

Сынақ бірліктері студенттерге оқу бағдарламасы бойынша немесе оның құрылымдық элементі бойынша оқу қызметін аяқтағаннан кейін және қол жеткізілген оқу нәтижелерін сәтті бағалағаннан кейін беріледі.

Академияның шешімі бойынша бірінші басшы (немесе ол тағайындаған адам) тұлғасында толық біліктілік алу үшін сынақ бірліктерін жинақтауға жол берілуі мүмкін.

Егер студенттер оқытудың басқа контекстінде немесе басқа уақыт шеңберлерінде (ресми, бейресми және стихиялық оқыту) оқу нәтижелеріне қол жеткізсе, тиісті сынақ бөлімдері осы оқу нәтижелерін сәтті бағалаудан, тексеруден және танудан кейін берілуі мүмкін.

Бір бағдарламада берілген сынақ бірліктері Академия немесе басқа оқу орны іске асыратын басқа бағдарламаға ауыстырылуы мүмкін. Мұндай ауыстыру сынақ бірліктеріне және қабылдаушы оқу орны таныған тиісті оқу нәтижелеріне қатысты ғана мүмкін болады.

Еңбек шығындары және ECTS сынақ бірліктерін бөлу.

Бағдарлама немесе оның элементтері шеңберіндегі еңбек шығындарын бағаламас бұрын, оқу нәтижелерін анықтау қажет. Оқытудың бұл нәтижелері оқу іс-әрекетінің тиісті түрлерін таңдауға және оларды орындауға байланысты еңбек шығындарын дәйекті бағалауға негіз болып табылады. Еңбек шығынына оқытудың күтілетін нәтижелеріне қол жеткізу үшін қажетті оқу қызметінің барлық түрлері, оның ішінде өз бетінше жұмысқа, практикадан өтуге, бағалауға/ емтиханға дайындалуға бөлінген уақыт және

оларды өткізу үшін қажетті уақыт кіреді. Еңбек шығындарын бағалау үнемі студенттердің мониторингі мен кері байланысы негізінде қайта қаралуы керек.

ECTS-тің 60 сынақ бірлігі (кредиттері) жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің барлық бағыттары бойынша формальды оқыту бағдарламасы бойынша күндізгі оқудың бір академиялық жылының еңбек шығынына сәйкес келеді. ECTS - тің 30 сынақ бірлігі (несиесі) әдетте бір семестрге, ал ECTS-тің 20 сынақ бірлігі (несиесі) триместрге сәйкес келеді.

Сынақ бірліктері әрқашан тағайындалған деңгеймен анықталады және білім беру бағдарламасы немесе оның элементі үшін анықталған оқу нәтижелерінің деңгейіне негізделеді. Біліктілік алу үшін белгілі бір деңгейде алынған сынақ бірліктері ғана жинақталуы мүмкін.

Білім берудің бірінші циклінің біліктіліктері әдетте ECTS-тің 180-240 сынақ бірліктерін (кредиттерін) құрайды (бес жылдық оқу мерзімі бар жекелеген мамандықтар үшін шамамен 300 ECTS сынақ бірліктері (кредиттері)).

Екінші білім беру циклінің біліктіліктері әдетте ECTS-тің 90-120 сынақ бірліктерін (кредиттерін) құрайды.

Сынақ бірліктерін бағдарламалардың құрылымдық элементтері бойынша бөлу Ұлттық шеңберлерді, біліктіліктерді, білім беру деңгейлерінің дескрипторларын және біліктілік дескрипторларын ескере отырып, білім беру бағдарламаларының біліктілік бейіні негізінде жүзеге асырылады.

Сынақ бірліктерінің санын анықтаудың негізгі қағидаты оқытудың күтілетін нәтижелеріне қол жеткізу үшін қажетті болжамды еңбек шығындары болып табылады.

ECTS-тегі еңбек шығындарын бағалау.

Студенттердің еңбек шығындарын бағалау кезінде студенттерге қажетті оқу нәтижелеріне жету үшін қажет жалпы уақыт ескерілуі керек. Әдетте болжамды еңбек шығындары келесіден тұрады:

- Аудиториялық сағаттар (аптасына аудиториялық сағаттардың саны, апта санына көбейтілген)

- Жеке және топтық жұмыс уақыты (мысалы, дәріс конспектілерін дайындау және өңдеу; тиісті материалды іріктеу; қажетті қайталау, материалды зерттеу; жұмыстар/жобалар/диссертациялар жазу; практикалық/зертханалық жұмыс)

- Бағалау іс-шараларына дайындалу және оларды өткізу үшін қажетті уақыт (ағымдағы және аралық бақылау, емтихан)

- Тәжірибенің барлық түрлерінен өту үшін қажетті уақыт.

- Ұйымдастырылған ұтқырлық шеңберінде тағылымдамалар уақыты.

Бұл ретте, тағылымдама барысында оқуға арналған шартта күтілетін оқу нәтижелеріне қол жеткізгеннен кейін берілетін сынақ бірліктерінің саны көрсетілуге тиіс.

Қосымша практика мен тағылымдама кезінде игерілген оқу нәтижелері де студенттің академиялық анықтамасында, дипломға қосымшада немесе студенттің ұтқырлығы туралы құжатта көрсетілуі тиіс. Олар сондай-ақ тиісті

ECTS сынақ бірліктері арқылы танылуы мүмкін, мұндай жағдайда бір оқу жылы ішінде 60 ECTS сынақ бірліктерінің стандартты санына қосымша болып табылады.

Студенттердің еңбек шығындарын есептеу кезінде басқа факторларды ескеру қажет, мысалы, студенттердің бастапқы деңгейі, оқыту мен оқытуға көзқарас, білім беру ортасының шарттары. Еңбек шығындары студенттердің күтілетін оқу нәтижелеріне қол жеткізуге жұмсаған орташа уақытын бағалауды білдіретіндіктен, жеке студенттің нақты уақыты орташа деңгейден өзгеше болуы мүмкін.

Әдебиет: О:1,2,3,5,7 Д: 1,2,3,9

Тақырып 5. Білім беру бағдарламасының құрылымы және оқу процесін ұйымдастыру.

Жоспары:

1. Мамандықтың білім беру бағдарламасын әзірлеу механизмі.

1.Мамандықтың білім беру бағдарламасын әзірлеу механизмі.

Модульдік білім беру бағдарламасы үш тілде: мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде жасалады; білім беру бағдарламасының деңгейі, берілетін дәрежесі және оқудың басталған жылы көрсетіле отырып, мамандықтың атауы туралы деректерді қамтиды және мамандарды даярлаудың толық мерзімі ішінде қолданылады. Титул парағы А қосымшасында көрсетілген.

Білім беру бағдарламасының мазмұны тиісті мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарымен белгіленеді және МОП мазмұны мен құрылымын сипаттау арқылы іске асырылады.

НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

- Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 г., № 319-III ЗРК.
- Постановление правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080. Государственный общеобязательный стандарт высшего образования.
- Постановление правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080. Государственный общеобязательный стандарт послевузовского образования.

- Постановление Правительства Республики Казахстан от 17 мая 2013 года № 499. Типовые правила деятельности организаций высшего и послевузовского образования.
- Приказ Министерства образования и науки Республики Казахстан от 20 апреля 2011 года № 152. Правила организации учебного процесса по кредитной технологии обучения.
- Приказ Министерства образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125. Типовые правила проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся.
- Приказ Министерства образования и науки Республики Казахстан от 29 ноября 2007 года № 583. Правила организации и осуществления учебно-методической работы.

Модульдік білім беру бағдарламасы келесі бөлімдерден тұрады:

Білім беру бағдарламасының мақсаттары мен міндеттері

2 Результаты обучения по образовательной программе

3 Квалификационная характеристика выпускника

4 Содержание профессиональной деятельности

5 Перспективы трудоустройства специалистов

6 Результаты обучения по модулям образовательной программы

6.1 Карта результатов обучения

6.2 Матрица сопряжения дескрипторов компетенций с результатами обучения модулей образовательной программы

7 Содержание модульной образовательной программы

7.1 График учебного процесса

7.2 Сводная таблица, отражающая объем освоенных кредитов в разрезе модулей образовательной программы

7.3 Карта образовательной программы

ДАМУ МЕХАНИЗМІ

МОДУЛЬДІК БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Модульдік білім беру бағдарламасын қалыптастыру мақсаттар мен міндеттерді анықтаудан басталады. Барлық білім беру бағдарламалары университеттің миссиясымен келісілетін нақты тұжырымдалған мақсаттарға ие болуы және әлеуетті тұтынушылардың (стейкхолдерлердің) сұраныстарына сәйкес келуі, тиісті біліктілігі бар мамандарды даярлаудың кәсіптік деңгейін алуға және арттыруға бағытталуы тиіс. ББ мақсаттары түлектердің жеке даму теңгерімін қамтамасыз етуге, кәсіби құзыреттерді толыққанды қалыптастыруға, моральдық-этикалық өсуге, еңбек нарығында жоғары бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз етуге бағытталуы тиіс.

Содан кейін білім беру бағдарламасының сипаттамасы жасалады.

Жұмысқа орналасу перспективалары түлектің жұмысқа орналасу мүмкіндігі бар негізгі ұйымдар мен құрылымдарды қорытындылайды.

Түлектің біліктілік сипаттамасы білім алушылардың білім беру бағдарламасын меңгергеннен кейін алатын құзыреттерінің жиынтығын көрсетеді.

Кәсіби қызметтің мазмұны-кәсіби қызмет процесінде алынған теориялық білімді, дағдыларды қолдану және іске асыру әдістері мен әдістерінің жиынтығы.

Білім беру бағдарламасы бойынша оқыту нәтижелері.

Мамандық бойынша модульдік білім беру бағдарламасын құрудың негізі құзыреттілік тәсіл болып табылады, ол оқу процесінде алған білімді, білік пен дағдыларды практикалық қолдану қабілетін білдіреді.

Оқыту нәтижелерін әзірлеу жоғары білім берудің еуропалық біліктілік шеңберінің Дублин дескрипторларына сәйкес мамандық бойынша бакалаврдың біліктілік сипаттамасымен байланысты болу, кәсіптік қызметтің барлық түрлерін қамту, бітірушінің құзыреттеріне және білім деңгейіне қойылатын талаптарды сипаттау үшін жүргізіледі (Е қосымшасы). Бұл ретте оқытудың бес басты нәтижесі ерекшеленеді:

- Білім және түсіну (Дескриптор А);
- білім мен түсініктерді қолдану (В дескрипторы);
- пайымдауларды қалыптастыру (с дескрипторы);
- коммуникативтік қабілеттер (Дескриптор D);
- оқу дағдылары немесе оқу қабілеті (Дескриптор E).

Оқыту нәтижелері бүкіл бағдарлама деңгейінде де, Модуль деңгейінде де қалыптасады. Бұл жағдайда Блум таксономиясын қолдану қажет.

Модульдік білім беру бағдарламалары мамандарды даярлаудың құзыреттілік моделі контекстінде әзірленеді. Бұл ретте жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі біліммен қалыптастырылатын құзыреттер пәндік салаға жататын (кәсіби) және әмбебап (жалпы, пәннен тыс) құзыреттерге бөлінеді.

Әмбебап құзыреттер (ҚК) - түлектің жалпы білімі мен мәдениет деңгейін анықтайтын құзыреттер. Олар коммуникативтілікке, әлеуметтік-экологиялық және экономикалық бейімделуге, өзгерістер мен белгісіздік жағдайында әлеуметтік, экономикалық, кәсіби рөлдерді ауыстыруға дайын болуға, географиялық және әлеуметтік ұтқырлыққа қойылатын талаптар негізінде қалыптасады.

Кәсіби қызметтің нақты түріндегі білім деңгейін анықтауға арналған құзыреттер кәсіби құзыреттер (ДК) деп аталады. Олар ғылыми-зерттеу, педагогикалық саладағы даярлық бейінін, қолданбалы, жобалау және ұйымдастыру-басқару қызметін ескере отырып, жалпы кәсіптік (базалық), арнайы дағдыларға, қызмет түрлері бойынша дағдыларға қойылатын талаптар негізінде қалыптастырылады.

Құзыреттілікке білу және түсіну (академиялық саланы теориялық білу, білу және түсіну қабілеті), қалай әрекет ету керектігін білу (білім мен дағдыларды нақты жағдайларға практикалық және жедел қолдану) және қалай болу керектігін білу (әлеуметтік контексте басқалармен бірге өмірдің ажырамас бөлігі ретінде құндылық аспектісі) кіреді.

Кәсіби құзыреттерді қалыптастыру кезінде жұмыс берушілердің ұсынымдары міндетті түрде ескеріледі.

Оқыту нәтижелері мен негізгі құзыреттерді сипаттағаннан кейін оқытылатын пәндер мен модульдер тізбесі бөлінісінде иеленетін

құзыреттердің қалыптасуын көрсететін оқыту нәтижелерінің картасы жасалады. Модульдердің мазмұнын әзірлеу күтілетін оқу нәтижелерін жоспарлаудан басталады. Оқыту нәтижелері білім алушылар модульді оқу аяқталғаннан кейін көрсететін білім, білік және дағды түрінде сипатталады.

Құрамдас компоненттер бойынша оқыту нәтижелері бүкіл модульді оқыту нәтижелеріне қол жеткізуге ықпал етеді. Құзыреттілік дескрипторларын білім беру бағдарламасының модульдерін оқу нәтижелерімен ұштастыру матрицасы модульдер мен олардың пәндерінің тізбесін, құзыреттілік кодтарын және Дублин дескрипторларына сәйкес нақты модуль шеңберінде оқыту нәтижелерінің сипаттамасын білдіреді.

Оқыту нәтижелері қолжетімді болуы және білім алушы модульді оқу аяқталғаннан кейін көрсете білуі тиіс білім, білік және дағды түрінде сипатталуы тиіс.

Модульдік білім беру бағдарламасының мазмұны тармағы барлық оқу кезеңіне білім алушының жүктемесі туралы ақпараттың барынша көп көлемін қамтитын үш кешенді кестеден тұрады.

Оқу процесінің кестесі оқытудың кезектілігі мен кезектілігін, кәсіптік практика кезеңдерін, мамандық білім алушыларын аттестаттау мен каникул уақытын ескере отырып, әрбір жылға оқу кезеңінің соңына дейін әзірленеді. ЖБТ - да міндетті түрде барлық қолданылған белгілердің толық жазылуы ұсынылады. Уақыт бюджеті бойынша жиынтық деректер апталармен көрсетіледі.

Одан кейін білім беру бағдарламасының картасынан алынған жиынтық деректер көрсетілген білім беру бағдарламасының модульдері бөлінісінде игерілген кредиттердің көлемін көрсететін жиынтық кесте келтіріледі. Кесте Теориялық оқыту, практика түрлері, ИГА сияқты жүктеме түрлері бойынша кредиттер санын анықтайды, семестр бойынша оқытылатын пәндер мен меңгерілетін модульдер саны туралы мәліметтер береді. Бұдан басқа, оқу сағаттарында және ECTS кредиттерінде өлшенген жүктеме шығарылады.

Білім беру бағдарламасының картасында мыналар болуы керек:

1. Модуль нөмірі.
2. Модуль атауы.
3. Пән тобы.
4. Пәннің шифры.
5. Пәннің атауы.
6. Пән циклі.
7. ОК немесе KB пәнінің түрі.
8. Пәнді оқыту тілі (ана тілі, екінші, ағылшын тілі). Тілдік мамандықтар үшін осы бағанға білім алушылар білім беру бағдарламасын меңгеру процесінде таңдайтын Екінші шет тілін білдіретін "басқа" тілін енгізуге жол беріледі.
9. Академиялық кезеңдер бөлінісінде білімді бақылау нысаны, қорытынды бақылау нысандары, курстық жұмыстың болуы.
10. Арқылы көрсетілген пән көлемі:
 - 10.1 қазақстандық несиелер KZT,

- 10.2 ECTS несиелері,
- 10.3 пәнді оқу үшін қажетті Жалпы сағат көлемі,
- 10.4 аудиториялық сағаттар (дәрістік, зертханалық, практикалық және семинарлық сабақтарға арналған Сағаттар),
- 10.5 аудиториядан тыс сағаттар-СӨЖ.

Білім беру бағдарламасы модульдік құрылыс негізінде жасалады, яғни оқу пәндері және оқу жұмысының басқа да түрлері оқытудың мақсаттары, міндеттері немесе нәтижелерінің бірлігі, сондай-ақ түйінді құзыреттердің белгілі бір жиынтығын алу қағидаты бойынша модульдерге біріктірілген. Модульдер дербес ұйымдастырушылық және әдістемелік компоненттерге құрылымдалған, олардың мазмұны мен көлемі дидактикалық мақсаттарға, студенттердің профильдік және деңгейлік саралануына байланысты өзгеруі мүмкін.

Модуль-күтілетін оқу нәтижелерімен анықталған уақыт пен мазмұн бойынша аяқталған оқу жоспарының білім беру компоненті.

Модульдердің үйлесуі білім алушылардың белгілі бір санатын оқыту (және өз бетінше зерделеу) және арнайы дидактикалық және кәсіптік мақсаттарды іске асыру үшін талап етілетін нақты оқу материалын іріктеу мен жинақтауда икемділік пен еркіндіктің қажетті дәрежесін қамтамасыз етеді.

Мамандықтың білім беру бағдарламасын құрайтын Модульдер келесі түрлерге бөлінеді:

- қоғамдық және әлеуметтік ғылымдар, коммуникативтік дағдылар бойынша білім алушыларды даярлауды жүзеге асыратын ЖБП және ДБ циклін таңдау бойынша міндетті компонент пен компонент пәндерін қамтитын мамандықтың жалпы модульдері;

- таңдаған білім траекториясына қарамастан студент оқитын міндетті компонент пәндерінен және ДҚ және ПД циклдерін таңдау компонентінен тұратын мамандықтың базалық модульдері;

- мамандық алу мақсатында студенттің ДҚ және ПД циклдерін таңдау компоненті пәндерінен тұратын мамандық модульдері;

- Қосымша модульдер қосымша 17 құзыреттілікті қалыптастыруға бағытталған мамандыққа жатпайтын пәндерден тұрады, дене шынықтыру, әскери дайындық және ІЖҚ циклінің пәндерін қамтиды.

Модульдерді қалыптастыру кезінде мынадай талаптарды сақтау қажет: модуль кемінде екі пәннен тұруы тиіс, көлемі 5 және одан да көп ҚР кредиттері немесе 8 және одан да көп ECTS кредиттері болуы тиіс. Кәсіптік практиканың барлық түрлері, дипломдық жұмысты (магистрлік диссертацияны) орындау және қорғау модульдерге енгізілуі тиіс. Модульдің көлемі кәсіптік даярлаудағы маңыздылығын және оған кіретін компоненттердің күрделілігін ескере отырып айқындалады.

Модуль пәндері үш топқа бөлінеді:

А тобы - белгілі бір ретпен оқытылатын міндетті пәндер;

В тобы-студент өздігінен оқи алатын міндетті пәндер;

С тобы-кез келген академиялық кезеңде оқытылатын таңдау пәндері.

Пәндердің көлемі кредиттердің бүтін санын құрауы тиіс, әдетте, 3 және одан да көп қазақстандық кредиттер, кейбір жағдайларда – 2 кредит рұқсат етіледі.

Модуль білім беру бағдарламасының сабақтастығын қамтамасыз ететін бірнеше ұқсас, сабақтас пәндерден қалыптасады.

Сабақтас пәндер модульдің пәнаралық байланысын қамтамасыз етеді және құзыреттердің кең спектрін қалыптастыруға бағытталған. Егер модуль бірнеше пәндерді біріктірсе, олардың бірі екіншісінің пререквизиті болса, онда зерттеу дәйекті болуы тиіс, яғни әр түрлі семестрлерде мұндай Модульдер "тік" деп аталады.

Егер модуль құрамдас компоненттері басқа құрамдас компоненттердің пререквизиті болып табылмайтын аралас пәндерден тұрса, онда пәндерді бір семестрде қатар оқуға болады, бұл модульдер "көлденең" болып табылады.

Кәсіптік практика пререквизиттерге сәйкес модульдердің барлық түрлеріне енгізіледі.

Білім беру бағдарламаларының құрылымында білім беру деңгейіне байланысты қызметтің әртүрлі түрлері көзделуге тиіс:

- бакалавриатта: оқу жұмысы (дәрістер, семинарлар, зертханалық, СӨЖ, СОӨЖ, Курстық жұмыстар (жобалар), ауызша презентациялар және т. б.); кәсіби практикалар өткізу, қорытынды аттестаттау (мамандық бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру, дипломдық жұмысты қорғау);

- магистратурада: оқу жұмысы, ғылыми-зерттеу жұмысы (МҒЗЖ) немесе эксперименттік-зерттеу жұмысы (МҒЗЖ), практика (оқу мерзіміне байланысты: педагогикалық, зерттеу, өндірістік), қорытынды аттестаттау (мамандық бойынша кешенді емтихан тапсыру, магистрлік диссертацияны қорғау).

Модульдің әрбір компоненті дене шынықтыру мен тілдерді қоспағанда, қайталанбайтын бір атауға ие болуы керек. Модуль компоненті бір академиялық кезеңде оқытылады.

МОП жасау кезінде рұқсат етіледі:

- кәсіби оқу бағдарламасын меңгеру логикасын бұзбай, міндетті компонент пәндерін оқуды мамандықтың типтік оқу жоспарынан бір семестрден екінші семестрге ауыстыру;

- оқытудың қосымша түрлері есебінен міндетті компонент пәндерінің көлемін ұлғайту.

ББ-дағы міндетті компонент пәндерін зерделеудің қисынды дәйектілігі үлгілік оқу жоспарына және жоғары оқу орындарына кәсіптік оқу бағдарламасын меңгеру логикасын бұзбай, пәндерді зерделеуді бір семестрден екінші семестрге өз бетінше ауыстыру мүмкіндігіне сәйкес құрылады. Пре-және Постреквизиттер жүйесі оқыту траекториясын ойластырылмай қалыптастыру мүмкіндігін болдырмайды және бүкіл оқу кезеңі ішінде жүктеменің біркелкілігін үйлестіруге мүмкіндік береді.

Курстық жұмыстар (жобалар) және ағымдағы бақылау (межелік) модуль компоненттері бойынша оқу жұмысының түрі ретінде

карастырылады және оны зерделеуге бөлінетін еңбек сыйымдылығы шегінде орындалады.

МОП-да әріптік-цифрлық әліпбиді пайдалана отырып, оларға тиісті шифр беруді көздейтін пәндерді кодтаудың бірыңғай жүйесі пайдаланылады. Әріптік бөлім латын әліпбиінің әріптерімен, сандық бөлігі араб цифрларымен берілген. Шифрлар жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің оқу пәндерін кодтау жүйесіне сәйкес беріледі.

Модульдің атауы мен нөмірін беру модульдің бірінші әріптерінен және реттік нөмірден қалыптастырумен жүзеге асырылады, модульдердің тәртібін кафедралар дербес айқындайды.

Moss факультет, университет тұрғысынан дайындық бағыты бойынша біріздендірілуі керек. Моп біріздендіруі оқу корпустарының географиялық орналасуын және ЖБП және ішінара ДБ циклдері бойынша оқу ағындарының ықтимал санын да ескеруі тиіс. Біріздендіру жөніндегі негізгі талаптарды оқу-әдістемелік басқарма айқындайды. Бұл ретте біріздендіру тұтастай университет деңгейінде ЖБП циклі бойынша, ДҚ циклі бойынша – дайындық бағыттары мен мамандықтар топтары бойынша, ПД циклі бойынша – мамандықтар топтары бойынша жүргізіледі.

Бакалаврды даярлау бойынша білім беру процесі аяқталуының негізгі критерийі студенттің теориялық оқытудың кемінде 129 кредитін (оқу мерзімі 4 жыл), сондай-ақ практиканың кемінде 6 кредитін, дипломдық жұмысты (жобаны) жазуға және қорғауға кемінде 2 кредитті және мамандық бойынша мемлекеттік емтиханды дайындауға және тапсыруға кемінде 1 кредитті меңгеруі болып табылады.

ҚЫСҚАРТУЛАР МЕН БЕЛГІЛЕР

- ДБ-базалық цикл пәндері
- МЖМБС-мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты
- МҚА-қорытынды мемлекеттік аттестаттау
- Кв-таңдау компонентінің пәндері
- КӘЖ-Кредиттік оқыту жүйесі
- Элективті пәндер ЭПК – каталогы
- ЖБП-жалпыға міндетті цикл пәндері
- Міндетті компоненттің ОК – пәндері
- ББ-білім беру бағдарламасы
- Офис регистратор
- ӨК-кәсіби құзыреттер
- ПД-бейіндік цикл пәндері
- ПОҚ-профессор-оқытушылар құрамы
- РО-оқыту нәтижесі
- БӨЖ-білім алушының өзіндік жұмысы
- Оп-оқу жоспары
- Асууп Мирас-Мирас оқу процесін басқарудың автоматтандырылған жүйесі

Әдебиет: О:1,2,3,5,7 Д: 1,2,3,9, 11,12

Тақырып 6. Дәріс ӘАОО-дағы оқу сабағының негізгі нысаны ретінде.

Жоспары:

1. Дәрістің оқытудың басқа түрлерінен артықшылығы.
2. Дәріске қойылатын талаптар.

1. Дәрістің оқытудың басқа түрлерінен артықшылығы.

ЖОО дәрісі-дидактикалық оқыту циклінің басты буыны. Оның мақсаты-студенттердің оқу материалын кейіннен игеруі үшін бағдарлы негіз қалыптастыру. Қазіргі жоғары мектептің (ЖМ) өмірінде дәріс көбінесе "ыстық нүкте"деп аталады. "Дәріс "сөзі латынның" дәріс " - оқу сөзінен шыққан. Дәріс Ежелгі Грецияда пайда болды, Ежелгі Римде және орта ғасырларда одан әрі дамыды. (лат. lectio) - оқытушының (лектордың) оқу материалын, әдетте, теориялық сипаттағы жүйелі, бірізді, монологиялық, ауызша баяндауы.

Дәріс-студенттерге ақпараттың едәуір көлемін жеткізудің уақытты үнемдейтін тәсілі. Оқытушының жеке басы және оның дәріс мазмұнын үнемі жетілдіре алатындығы дәрісті оқу процесінде белгілі бір кідіріспен "жұмыс істейтін" Оқу ақпаратының басқа көздері үшін таптырмайтын етеді.

Дәрістің артықшылықтары:

- лектордың аудиториямен шығармашылық қарым-қатынасы, шығармашылық, эмоционалдық қарым-қатынас;
- дәріс-жалпы білім негіздерін алудың өте үнемді тәсілі;
- дәріс жақсы түсініліп, Мұқият тыңдалса, ақыл-ой белсенділігін арттырады, сондықтан оқытушының міндеті - студенттердің белсенді

назарын дамыту, оқытушының ойынан кейін олардың ойларының қозғалысын ояту.

Жақында студенттердің дәріскерді еркін таңдау үрдісі байқалды, бұл лекторлық шеберлік мәселесін өзекті етеді. Университеттің осы жетекші формасының әлеуетті мүмкіндіктерін барынша пайдалану мұғалімнің шеберлігіне байланысты. Бірақ дәрістен бастап оқу процесі практикалық сабақтарда жалғасады және өз бетінше жұмыс арқылы тереңдейді.

Көптеген оқытушылар оқытушының міндеті-тақырыпты жақсы білу және оны нақты көрсету деп санайды. Бірақ "презентацияның анықтығы"нені білдіреді? Бұл ең күрделі педагогикалық проблема: бұл дәйектілік, презентацияның көрінуі, тыңдаушылар ұсынған саналы белсенді ассимиляция және нәтижесінде түсіну.

Недостатки лекции

В настоящее время наряду со сторонниками существуют противники лекционного изложения учебного материала. В их контраргументах есть доля истины, во всяком случае над ними стоит подумать. Каковы их доводы?

1. Дәріс басқалардың пікірлерін пассивті қабылдауға үйретеді, тәуелсіз ойлауды тежейді. Дәріс неғұрлым жақсы болса, соғұрлым ықтимал.

2. Дәріс өз бетінше оқуға деген талғамын жояды.

3. Егер оқулықтар болмаса немесе олар аз болса, дәрістер қажет.

4. Кейбір студенттер түсінуге уақыт алады, ал басқалары тек оқытушының сөздерін механикалық түрде жазады.

Алайда, тәжірибе көрсеткендей, дәрістерден бас тарту студенттердің ғылыми дайындық деңгейін төмендетеді, семестр бойы жұмыстың жүйелілігі мен біркелкілігін бұзады. Сондықтан дәріс университетте оқу процесін ұйымдастырудың жетекші формасы болып қала береді. Жоғарыда аталған кемшіліктерді көбінесе дұрыс әдіс пен материалды ұтымды құру арқылы жеңуге болады.

2. Дәріске қойылатын талаптар.

Алайда, жоғары мектепте оқу тәжірибесі лекциядан бас тарту білім алушылардың ғылыми дайындық деңгейін төмендететінін, семестр бойы олардың жұмысының жүйелілігі мен біркелкілігін бұзатынын куәландырады. Сондықтан дәріс оқытудың жетекші әдісі ретінде де, университетте оқу процесін ұйымдастырудың жетекші формасы болып қала береді. Бұл кемшіліктерді көбінесе дұрыс әдіс пен зерттелетін материалды ұтымды құру, дәрісті оқытудың басқа әдістерімен - семинармен, практикалық және зертханалық сабақтармен, студенттердің өзіндік дайындығымен оңтайлы үйлестіру арқылы жеңуге болады. Белгілі бір дәрежеде бұл мақалалардың өткірлігі оқу процесінде дәріс оқудың дәстүрлі емес түрлерін қолдану мүмкіндігін жояды.

Сонымен қатар, жасалған жағымды істері көрсету қажет, бұл білім беру процесіндегі жоо-ның бірқатар жағдайлардан дәрістік оқу нысаны емес, ауыстырылуы мүмкін басқа ешқандай мұндай жағдай туындайды:

Жаңа, тек қалыптасып келе жатқан оқу курстары бойынша оқулықтар болмаған жағдайда: дәріс ақпараттың негізгі көзі болып табылады;

• егер белгілі бір тақырып бойынша жаңа оқу материалы қолданыстағы оқулықтарда әлі көрініс таппаса немесе оның кейбір бөлімдері ескірген болса (ақпараттық прогрестің қазіргі жағдайында бұл өте өзекті болады);

* егер оқулықта баяндалған жеке тақырыптар өздігінен оқуға қиын болса, сондықтан лекторды әдістемелік өңдеуді қажет етеді;

* курстың негізгі проблемалары бойынша әртүрлі пікірлер, көзқарастар болған кезде, дәріс оларды объективті түрде көрсету үшін қажет;

* оқытушының студенттерге жеке эмоционалды әсері ерекше қажет болған кезде дәрісті ештеңемен алмастыруға болмайды. Бұл жағдайда дәрістің эмоционалды бояуы терең ғылыми мазмұнмен бірге ойдың, сөздің және қабылдаудың үйлесімін жасайды.

Дәрістің дидактикалық және тәрбиелік мақсаттарын, оның негізгі функцияларын қысқаша ашамыз.

♦ студенттерге заманауи, тұтас, өзара байланысты білім беріңіз, олардың деңгейі әр нақты тақырыпқа бағытталған;

♦ дәріс барысында студенттердің оқытушымен бірге шығармашылық жұмысын қамтамасыз ету;

♦ студенттерді кәсіби және іскерлік қасиеттерге, пәнге деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу және олардың тәуелсіз шығармашылық ойлауын дамыту.

Дәрістің негізгі функциялары танымдық (оқыту), дамытушылық, тәрбиелік және ұйымдастырушылық болып табылады.

Дәрістің танымдық функциясы студенттерді ғылым негіздерін білумен қамтамасыз етуде және практикалық мәселелер мен мәселелерді шешудің ғылыми негізделген жолдарын анықтауда көрінеді. Дәрістерде олар студенттерді алғаш рет университетте оқытылатын пәндер мен ғылымдардың барлық жүйесімен таныстырады, олардың ережелерінің барлық мағыналарын түсінуге, карама-қарсы көзқарастарды, әртүрлі авторлардың көзқарастарының ерекшеліктерін түсінуге және олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін негізді бағалауға көмектеседі. Сонымен қатар, бүкіл оқу материалы сендіру және ынталандыру әдістері мен құралдары арқылы тірі сөз түрінде беріледі. Оқытушының аудиториямен осындай қарым-қатынасында материалды түсіну және игеру дәрежесі анықталады, оның мазмұны студенттердің ерекшеліктері мен олардың реакциясын ескере отырып толықтырылады, өзгереді, дараланады.

Дәрістің дамытушы функциясы-білім беру процесінде ол студенттерді есте сақтауға емес, ойлауға бағыттайды, яғни оларды ғылыми, заманауи деңгейде ойлауға, ойлауға үйретеді. Материалды логикалық, дәлелді ұсыну, оқытушының тек ақпаратты жеткізуге ғана емес, олардың ақиқатын дәлелдеуге, студенттерді негізделген тұжырымдарға жеткізуге, дәрістің барлық стиліне оларды ойлауға, күрделі мәселелерге жауап іздеуге, осындай іздеу әдістерін көрсетуге деген ұмтылысы - бұл Даму функциясын сипаттайды және оны қабылдау процесінде оқушылардың танымдық белсенділігін арттыруға жағдай жасайды.

Дәрістің тәрбиелік функциясы оның мазмұны студенттердің ақыл-ойына ғана емес, сонымен бірге олардың сезімдері мен ерік-жігеріне де әсер ететін материалмен енген жағдайда жүзеге асырылады. Бұл педагогикалық процесс барысында оқыту мен тәрбиенің бірлігін қамтамасыз етеді. Оқытылатын дәрістер болашақ маманға тап болатын белгілі бір практикалық мәселені шешу жолдарын нақты көрсете отырып, кәсіби білімге бағытталуы керек.

Дәріс барысында мұғалімнің беделі, аудиторияның оның жеке басына, өзі оқытатын пәнге қатынасы сияқты аспектілер де тәрбиелік әсерге ие.

Дәрістің ұйымдастырушылық функциясы, ең алдымен, дәріс процесінде де, өзін-өзі даярлау сағаттарында да студенттердің өзіндік жұмысын басқаруды қарастырады. Бұл функцияны мұғалім анықтамалық және шолу дәрістерін, сондай-ақ семинарлар мен практикалық сабақтарды өткізетін тақырыптар бойынша дәрістер оқыған кезде саналы түрде жетілдіреді. Мұнда оқытушы студенттерді бағдарламада көрсетілген Литературамен жұмыс істеуге бағыттайды және жаңа көздердің пайда болуы туралы хабарлайды. Ол студенттердің назарын негізгі үйрену керек және негізгі салыстыру керек екеніне аударады.

Дәріске тән функцияларды талдау оның оқытудың басқа нысандары мен әдістерінің ішінде жетекші рөлін көрсетеді, өйткені ол студенттерге бастапқы Ғылыми білім береді.

Қазіргі университеттік дәріске қойылатын талаптар.

Дәріс-белгілі бір ғылыми сұрақтың логикалық тұрғыдан үйлесімді, жүйелі түрде дәйекті және нақты мәлімдемесі. Жалпы алғанда, дәріс кейде тірі және жақсы ұйымдастырылған сөйлеу арқылы ікі-дегі маңызды мәселелерді жүйелі түрде ұсыну ретінде сипатталады. Қазіргі дәрістің негізгі талаптары-ғылым, қол жетімділік, форма мен мазмұнның бірлігі, презентацияның эмоционалдылығы, оқу сабақтарының басқа түрлерімен органикалық байланыс, күнделікті өмір тәжірибесі.

Осы талаптарды ескере отырып, университеттегі әрбір дәріс:

- дәйекті баяндалған мәселелерді ашудың нақты құрылымы мен логикасына ие болу (дәрістің ұғымдық желісі);
- маңызды теориялық және әдістемелік өзегі бар
- мәселені;
- белгілі бір тақырыпты (мәселені) толық қамту, алдыңғы материалмен тығыз байланыс;
- дәлелді және дәлелді болу, жеткілікті айқын және сенімді мысалдарды, фактілерді, негіздемелерді қамту, практикамен нақты байланыс орнату;
- проблемалық болыңыз, қайшылықтарды ашыңыз және олардың жолдарын көрсетіңіз
- шешу, білім алушылардың алдына ойлану үшін сұрақтар қою;
- логикалық дәлелдеудің күшіне ие болу және студенттерді
- қажетті қызығушылық, өз бетінше жұмыс істеуге бағыт беру;

ғылым мен техника дамуының қазіргі заманғы деңгейінде болу, олардың таяудағы жылдарға арналған даму болжамын қамту;

* материалды әдістемелік өңдеуді көрсету (негізгі ойлар мен ережелерді бөліп көрсету, қорытындыларды астын сызу, оларды әртүрлі тұжырымдарда қайталау);

* көрнекі болу, мүмкіндігінше аудио-визуалды материалдарды, макеттерді, модельдер мен үлгілерді көрсетумен үйлесу;

* анық және анық тілде баяндалуы, барлық жаңадан енгізілген терминдер мен ұғымдар;

* берілген аудиторияның қабылдауына қол жетімді болу.

Ғылыми мазмұннан басқа, дәрістің анықтығына, студенттердің материалды қабылдауы мен игеруіне үлкен мән беру керек, өйткені, сайып келгенде, оқытудың дәріс кезеңінің басты мақсаты осы.

Дәрісте ең бастысы — ой, логика, берілген сұрақта қызықты көрсете білу, тұжырымдарды беру-қысқа, дәл және есте қаларлық, студенттердің зияткерлік энергиясын көтеруге қол жеткізу, оқытушының ойынан кейін ойдың қозғалысын ояту, жауап беру.ойлау реакциясы. Бұл жағдайда еріксіз есте сақтау қамтамасыз етіледі. Дәріс тыңдаушыларды ойлауға шақырады, ойдың өзіндік жұмысының бағытын ұсынады, іс-әрекетке итермелейді, ғылыми ойлау мектебі болады.

Әдебиет: О:1,2,3,5,7 Д:1,2,3,6,9,10,11,12

Тақырып 7. Семинар және практикалық сабақты ұйымдастыру тәртібі.

Жоспары:

1. Семинар оқыту формасы ретінде, оның барысында студенттердің сенімдері әдеби көздерден алынған дәрістер негізінде қалыптасады.
2. Практикалық сабақтар, олардың дағдыларды қалыптастыруға бағытталуы.

1. Семинар оқыту формасы ретінде, оның барысында студенттердің сенімдері әдеби көздерден алынған дәрістер негізінде қалыптасады.

Студенттердің болашақ кәсіби қызметіне Тиімді практикалық дайындығының негізінде оқытудың проблемалық-әрекеттік тұжырымдамасы жатыр. Оның ережелеріне сүйене отырып, студенттердің білімін тереңдету және оларды білім беру процесінде қолдану-бұл студенттердің кәсіби жағдайларды талдауы және практикалық мәселелерді шешу.

Басқаша айтқанда, М практикалық сабақтарының әр түрлі мазмұнының негізгі сипаттамалары, тұтастай алғанда, студенттерді неғұрлым өнімді оқыту-бұл кәсіби қызметтің күрделі құбылыстары мен процестерін проблемалық, жүйелік, динамикалық модельдеу.

Тәжірибе көрсеткендей, оқытудың жеке формасы (сабақ түрі): дәріс, семинар, практикалық сабақ, тренинг, бақылау сұхбаты, іскерлік ойын және т. б. - жеке педагогикалық міндеттерді шешеді және оларды сабақ жүйесіне (дидактикалық циклдар) біріктірген кезде ғана олар студенттердің кәсіби қалыптасу мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ететін мамандарды даярлау формаларын құрайды ЖОО - да. Бұл маман (заңгер, экономист) қызметінің кешенді сипатына, оқытылатын оқу материалы мазмұнының

жүйелілігіне, сондай-ақ студенттердің алған білімдерін игеруі мен қолдану ерекшеліктеріне, қажетті құзыреттіліктерді қалыптастыруға байланысты.

Студенттердің практикалық дайындығының аудиториялық формаларының бірі-семинар сабағы.

Осылайша, семинар-бұл оқу пәнінің болашақ кәсіби қызметі үшін ең маңызды және типтік тақырыптарды және бөлімдерді тереңдетуге және жүйелеуге бағытталған студенттерді оқыту формасы.

Семинардың негізгі функциялары:

- *оқыту-теориялық және практикалық мәселелерді Шығармашылық, Белсенді зерделеуді ұйымдастыруға, студенттер мен педагогтердің тікелей қарым-қатынасын орнатуға мүмкіндік береді, оқылып жатқан материалды дұрыс түсінуге студенттердің өзін-өзі бақылауын қалыптастырады, олардың білімін, дағдылары мен іскерлігін бекітеді және кеңейтеді;*

- *тәрбиелеуші-теориялық білімнің практикамен байланысын жүзеге асырады; студенттердің педагогтармен кері байланысын күшейтеді; пайымдаулардағы принциптілікті; өзін-өзі сынауды; кәсіби қызмет пен мінез-құлықтың дағдылары мен әдеттерін қалыптастырады;*

- *бақылаушы-студенттердің сабаққа, болашақ практикалық қызметке дайындық деңгейін жүйелі түрде тексеруге, сондай-ақ олардың өзіндік жұмысының сапасын бағалауға мүмкіндік береді.*

Семинар сабақтарының теориясы мен практикасы оқытушыларға бірқатар әдістемелік ұсыныстар жинақтады. Олардың негізгілерін бөлектейік:

1. Семинар сабақ оқытушының кіріспе сөзімен басталады. Ол қысқа, 10 минут ішінде болуы керек және сабақты дайындау кезеңінде, консультацияда айтылғанды қайталамауы керек. Оқытушы семинардың мақсаттары мен міндеттерін тұжырымдайды, зерттелетін тақырыптың орны мен мәнін нақты көрсетеді.

2. Мұғалімнің кіріспе сөзінен кейін, әдетте, студенттердің бірінің баяндамасы (рефераты) болады. Баяндама, әдетте, маңызды теориялық және практикалық сұрақтардың біріне, бүкіл семинар сабағының орталық мәселесіне арналған. Баяндаманың ұзақтығы 15-20 минут. Баяндамашыны сабақ жоспарында тұрған барлық мәселелерді қозғауға тырысудан сақтау керек. Баяндамашының сөз сөйлеу формасының да маңызы аз емес. Көптеген баяндамашылардың жиі кездесетін қателігі-мәтін бойынша оқу. Бұл студенттердің қызығушылығын төмендетеді, спикермен байланысын әлсіретеді, көпшілік алдында сөйлеу дағдыларын дамытуға аз көмектеседі.

3. Баяндамадан кейін оның қысқаша талқылануы және сұрақтарға жауаптар беріледі. Сұрақтар баяндама мен семинардың тақырыбына тікелей байланысты болуы керек. Сұрақтарды жазбаша түрде беру уақытын қысқарту үшін қолданылады. Жазбалар мұғалімге беріледі, ол баяндамашыға жауап беру үшін қайсысын беру керектігін, қайсысы топты талқылауға қою керектігін және қайсысы өзіне жауап беру керектігін шешеді. Егер баяндамашы қандай да бір сұрақтарға жауап бере

алмаса, олар топтың талқылауына қойылады. Баяндаманы талқылау барысында немесе оқытушының қорытынды сөзінде олар өз рұқсатын алады.

4. Баяндаманы талқылау тәртібі әрдайым бірдей болмауы керек. Кейбір семинарларда есепті арнайы, мұқият қарастырған жөн: есеп төңірегінде пікірталас туындайды; мұғалім баяндаманың мазмұны, семинардың негізгі мәселесі жан-жақты зерттеліп, барлығы жақсы меңгергеніне көз жеткізеді. Басқа семинарларда баяндаманы талқылау бөлек емес, семинардың басқа мәселелерімен бірге жүруі мүмкін.

5. Семинар жоспарының мәселелерін талқылауды ұйымдастыру. Оқытушылардың бір бөлігі семинар сабағы жоспарында қамтылған барлық мәселелерді бір мезгілде талқылауды практикалайды. Бұл ең аз сәтті форма, өйткені талқылауда жүйе жоқ; студенттер логикалық ойлауға үйренбейді. Студенттер бірінші мәселені талқыламай екінші мәселені талқылауға көшпеген кезде өткізудің басқа тәртібі қолайлы. Семинарда сөз сөйлеу 10-15 минуттан аспауы тиіс. Оқушыларға өз ойларын қысқа, мазмұнды, қисынды және нақты жеткізуге үйрету керек. Кейде студенттер алдын-ала "таңдаған" мәселе бойынша сөйлейді. Мұндай сөз сөйлеулерге студент семинардың барлық басқа мәселелері бойынша дайын болған жағдайда ғана рұқсат етіледі.

6. Студенттердің сөйлеуі кезінде мәселелерді талқылауға мұғалімнің араласуы, егер ол өрескел қателік жіберген болса, егер сөйлеу талқыланатын мәселеден алшақтаса, спикерді дереу әдептілікпен түзету қажет болған жағдайда рұқсат етіледі және ақталады.

Студенттердің белсенділігі мен олардың дайындық деңгейін жеке бағалауға ерекше назар аудару керек. Мұғалімнің соңғы сөзінің маңызды элементі - студенттің өзіндік жұмыс тапсырмасын нақты анықтауы.

Озық тәжірибені жалпылау студенттерді бірқатар университеттерде оқытуда семинарлардың заманауи түрлері кеңінен қолданылатындығын көрсетеді. Оларға қысқаша сипаттама берейік.

Семинар-пікірталастар:

№ 1 нұсқа. Топ жұп, үштік, төрттікке бөлінеді. Бұл кіші топтар кез-келген мәселені талқылайды, содан кейін топ кіші топтарда ұсынылған шешімдерді тұтастай талқылайды. Бұған кіші топта анықталған көшбасшылар да, басқа студенттер де қатыса алады.

№ 2 нұсқа. Бастапқыда студенттер жеке жұмыс істейді және тәуелсіз Оқу материалы бойынша 2-3 сұраққа жазбаша жауаптар дайындайды. Содан кейін олар осы мәселелер талқыланатын жұптар құрады. Содан кейін жұптар пікірталасты жалғастыратын 4-6 адамнан тұратын шағын топтар құрады. Мағынасы мынада, сұрақтар жұпта талқыланды, кейбір тұрақты пікірлер пайда болды, ал шағын топтағы пікірталас мағыналы болады. Сабақтың қалған уақыты жалпы топтық талқылауға арналған.

№ 3 нұсқа. Дәстүрлі "ми шабуылы" - мәселе талқылаусыз және сынсыз қойылады. Студенттер тақтаға жазылған бірнеше шешім нұсқаларын

ұсынады. Содан кейін, барлық идеялар жазылған кезде, оларды талдау барлық "жақсы" және "қарсы"ескере отырып басталады.

Кейде талқылауға дейін әр қатысушы нұсқаларды маңыздылығы (қолайлылығы) бойынша бағалайды және талқылау ең ақылға қонымды болып көрінетін тәртіппен жүзеге асырылады.

Семинар-зерттеу (проблемалық-іздеу семинары)

Семинардың атауы оның әдебиетте жан-жақты қамтылмаған және сонымен бірге маманның кәсіби қызметі үшін үлкен маңызы бар проблеманы (проблемаларды) зерттеуге арналғанын көрсетеді. Мұндай семинардың әдістемесі оның негізіне қандай әдіс салынғанына байланысты әр түрлі болуы мүмкін.

2. Практикалық сабақтар, олардың дағдыларды қалыптастыруға бағытталуы.

Практикалық сабақтар-семинарлардан студенттердің оқу-танымдық іс-әрекетінде айқын тәжірибелік бағыттылығымен ерекшеленеді. Олар МЖМБС талаптарына сәйкес кәсіптік қызмет құзыреттерін тікелей қалыптастыру мүддесінде студенттердің оқу пәнінің (модульдің) нақты бөлімінің теориялық білімдерін пайдалану дағдылары мен іскерлігін дамыту мақсатында жүргізіледі.

Практикалық сабақтарды өткізуде студенттердің тиімді кәсіби қызметке практикалық дайындығының негізінде жатқан оқытудың белсенді әдістеріне көп көңіл бөлінеді. Белсенді әдістер жүйесінде кейс-әдіс маңызды орын алады, оның негізгі міндеті кәсіби жағдайды (проблеманы) егжей-тегжейлі көрсету және оны талдау мен шешу бойынша студенттердің қызметін ұйымдастыру болып табылады.

Ситуациялық оқыту формаларына тренингтер мен іскерлік ойындар кіреді.

Тренинг

Әдетте, оқу-кәсіби тренингтің келесі негізгі элементтері бөлінеді:

- *Педагогикалық ой-ниет. Педагогикалық идея-негізгі педагогикалық идея, оған сәйкес тренинг құрылады және өткізіледі.*

- *Кәсіптік бағдарланған жағдайлар Банкі студенттің болашақ практикалық қызметінде кездесетін немесе кездесуі мүмкін ең типтік кәсіби және әлеуметтік жағдайлардың жиынтығы ретінде.*

- *Тренинг пәні. Тренинг пәні үздіксіз күрделенетін Кәсіби-бағытталған жағдайлардың (міндеттердің) жиынтығы болып табылады.*

- *Тренингтің ойын алаңы-тренингті басқару органдары мен құралдарының жиынтығы. Ойын өрісін қамтиды: тренинг ережесі, құрал-саймандар тренингтің сценарий-тренинг.*

- *Тренингтегі бағалау жүйесі. Тренингтегі бағалау жүйесі студенттер жұмысының нәтижелерін бағалау әдістемесін және қажет болған жағдайда олардың оқу-танымдық белсенділігін ынталандыру шараларын қамтиды.*

Кәсіби оқытудың бір түрі жеке компьютерлік тренингтер (акт) болуы мүмкін. Оларды оқыту және білімді ағымдағы бақылау үшін де, практикалық

дағдылар мен қабілеттерді дамыту, шоғырландыру үшін де пайдалануға болады. Жеке компьютерлік тренингтер топ құрамындағы оқу кестесі бойынша немесе жеке жоспар бойынша өткізіледі. Сабақтың ұзақтығы оқу жоспарымен анықталады.

Оқу пәнінің ерекшеліктеріне және студенттердің дайындық деңгейіне байланысты жеке компьютерлік оқыту әдістемелік, ақпараттық-мазмұндық және бақылау-жаттығу блоктарының әртүрлі комбинацияларын қамтитын әртүрлі модификацияларда жүргізілуі мүмкін. Бұл үйлесуі мүмкін іріктеп алатындай болуы дәстүрлі сырттай оқыту түрлері мен өзіндік оқу-танымдық қызметі. Сондай-ақ, әртүрлі модификациялардың әртүрлі комбинациясы мүмкін. АКТ-ның оқу-әдістемелік және бағдарламалық қамтамасыз ету жүйесінің мұндай мүмкіндіктері қажетті сапа деңгейімен оқу пәнін меңгерудің барлық мүмкін факторларын ескеру үшін жеткілікті оқу процесіне икемділік береді.

Іскерлік ойын

Іскерлік ойын студенттердің практикалық дайындығының ең тиімді түрлеріне жатады. Сонымен қатар, оны дайындау және өткізу оқытушылар үшін белгілі бір қиындық тудырады және олардан жоғары кәсіби және әдістемелік шеберлікті талап етеді.

Жоғары кәсіби білім беру тәжірибесі іскерлік ойындар ғылым негіздерін игеру мәселелерін ғана емес, сонымен қатар болашақ мамандардың кәсіби құзыреттіліктерін белсенді қалыптастыруға мүмкіндік беретінін көрсетеді. Өзінің дидактикалық мәні бойынша университеттегі іскерлік ойын – бұл студенттің болашақ кәсіби қызметінің элементтерін модельдейтін және мамандық бойынша білім, білік және дағды жүйесін қалыптастыруға және дамытуға бағытталған ұйымдастырылған практикалық сабақ.

Іскерлік ойындар кәсіби дайындықпен және өткізумен бірқатар маңызды дидактикалық мәселелерді шеше алады. Олардың ішінде мыналарды бөлуге болады:

- іскерлік ойындарда студенттердің кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру;
- өз іс-әрекеттерін, сондай-ақ кәсіби дайындық мүддесінде серіктестердің іс-әрекеттерін динамикалық талдау бойынша дағдыларды дамыту;
- оқу процесін оңтайландыру, оның нысандары мен әдістері жүйесін жетілдіру;

- кәсіби дайындықпен байланысты проблемаларды жедел анықтау дағдыларын пысықтау, арнайы монографиялық және анықтамалық-нормативтік әдебиеттерді кеңінен пайдалана отырып, оларды оңтайлы шешу.

Сонымен қатар, іскерлік ойындарда дәстүрлі оқу формаларынан сапалы түрде ерекшеленетін қатынастардың ерекше әлемі қалыптасуда. Бұл-студенттердің, соның ішінде оқытушының да сындарлы ынтымақтастық, жасампаздық және өзара даму қатынастары.

Іскерлік ойын студенттердің практикалық дайындығының күрделі мәселелерін шешу үшін қолданылады. Оқу процесінде оның әртүрлі түрлері

(модификациялары) қолданылуы мүмкін: Имитациялық, операциялық, рөлдік (рөлдерді ойнау), іскерлік театр, психо - және социодрама және т. б.

Кез-келген іскери ойынды дайындау кезінде оның негізгі оқу-әдістемелік компоненттері пысықталады. Әдетте, ерекшеленеді:

- Іскерлік ойын тақырыбы.
- Іскерлік ойынның мақсаттары.
- Жағдай нұсқасы.
- Іскерлік ойынға қатысушылардың рөлдік құрамы.
- Іскерлік ойынды өткізу жоспары (сценарийі).
- Іскерлік ойынды талдау және қорытындылау.
- Студенттерді іскерлік ойынға дайындау тапсырмасы.

Іскерлік ойындарды дайындау және өткізу тәжірибесінде басқа компоненттер жасалуы мүмкін: Общие задачи.

- Бастапқы ақпарат.
- Ойын жағдайы.
- Ойындағы оқиғалар.
- Ойынның сипаттамасы.
- Ойын өткізу бойынша әдістемелік ұсыныстар.
- Іскерлік ойынның ережелері мен бағалау жүйесі.
- Ойыншылардың рөлдері мен функциялары.
- Іскерлік ойынды өткізудің Блок-сызбасы мен регламенті және т. б.

Белгілі бір тақырыптар мен нақты мақсаттар бойынша іскерлік ойындарды әзірлеу тәжірибесін зерттеу олардың мазмұны мен құрылымын анықтауға көптеген түрлі нұсқалардың, тәсілдердің болуын көрсетеді, бұл профессор-оқытушылар құрамының студенттерді оқытудың осы нысанын дайындауға және өткізуге шығармашылық көзқарасын талап етеді.

Әдебиет: О:1,2,4,5,6,7 Д:1,2,3,6,9,10

Тақырып 8. Курсанттар сабағының педагогикалық диагностикасы.

Жоспары:

1. Оқытуды дидактикалық ұғым ретінде бақылаудың мәні. Бақылау түрлері.
2. Білімді, іскерлікті және дағдыны педагогикалық бақылау.

1. Оқытуды дидактикалық ұғым ретінде бақылаудың мәні. Бақылау түрлері.

Оқу нәтижелерін бақылау немесе тексеру Оқу процесінің міндетті құрамдас бөлігі болып табылады. Бұл оқу процесінің барлық кезеңдерінде орын алады, бірақ кез-келген бөлімді немесе бағдарламаны оқып, оқу кезеңін аяқтағаннан кейін ерекше мәнге ие болады. Оқу нәтижелерін тексерудің мәні студенттердің осы бағдарлама, пән бойынша білім беру стандартына сәйкес келетін білім деңгейін анықтау болып табылады.

Оқу процесінің ажырамас бөлігі бола отырып, бақылау білім беру, білім беру және дамыту функцияларына ие: тексеру тапсырмалары оқытушыға ұқсас болғандықтан, оқыту функциялары да сақталады. Бірақ бақылаудың негізгі функциясы, әрине, диагностикалық. Ол бақылау түріне байланысты бірқатар тапсырмаларда көрсетілген.

Бақылау түрлері.

Дидактика бақылаудың келесі түрлерін біледі: ағымдағы, мерзімді, қорытынды.

Ағымдағы бақылау - бұл әр сабақта білімді, дағдыларды игеруді жүйелі түрде тексеру, сабақта оқу нәтижелерін бағалау. Оқытудың ажырамас бөлігі ретінде ағымдағы бақылау жедел, икемді, әдістер, формалар, құралдар бойынша әр түрлі.

Мерзімді бақылау бағдарламаның үлкен бөлімдерінен, оқу кезеңінен кейін жүзеге асырылады. Онда ағымдағы бақылау деректері де ескеріледі.

Қорытынды бақылау келесі сыныпқа немесе оқыту сатысына ауысу қарсаңында жүргізіледі. Оның міндеті-әрі қарай оқытуды қамтамасыз ететін ең аз дайындықты бекіту.

1935 жылдан бастап мектепте бес сатылы ауызша бағалау жүйесі қолданылды (өте жақсы, жақсы, орташа, жаман және өте жаман), ол 1944 жылдан бастап бес балдық сандық бағалаулармен алмастырылды: 5, 4, 3, 2, 1.

"5" балы а) оқушы бағдарламалық материалдың барлық көлемін игеруді анықтайды, ондағы негізгі ережелерді анықтайды; б) алынған білімді практикада саналы түрде қолданады; в) ауызша жауаптарда білімді жаңғырту кезінде, сондай-ақ жазбаша жұмыстарда елеулі қателіктерге жол бермейді және соңғысын сенімді және ұқыпты орындайды; д) өзгертілген материалдарға оңай жауап береді оқулықта тікелей жауаптар жоқ сұрақтар.

"4" балы келесі жағдайларда қойылады: а) оқушы материалды білуін анықтайды; б) мұғалімнің сұрақтарына еш қиындықсыз жауап береді; в) алған білімін тәжірибеде саналы түрде қолданады; г) ауызша жауаптарда елеулі қателіктер жібермейді және мұғалімнің қосымша сұрақтарының көмегімен жекелеген дәлсіздіктерді оңай жояды; д) жазбаша жұмыстарда кішігірім қателіктер жібереді.

"5" және "4" ұпайларымен бағаланатын білім, әдетте, жоғары тұжырымдамалық деңгеймен, фактілерді, мысалдарды және олардан туындайтын жалпылауды терең меңгерумен сипатталады.

"3" балы Білім үшін мынадай жағдайларда қойылады: а) оқушы негізгі материалды меңгергенін анықтаса, бірақ оны өз бетінше жаңғырту кезінде қиындық туғызса және мұғалімнің қосымша және нақтылайтын сұрақтарын талап етсе; б) жаңғыртылатын сипаттағы сұрақтарға жауап беруді жөн көрсе және түрі өзгертілген сұрақтарға жауап бергенде шатасып кетсе; в) жазбаша жұмыстарда қателіктер жіберсе.

"3" балымен бағаланатын білім көбінесе идеялар деңгейінде болады, олардың тұжырымдамалық аспектісі жеткіліксіз.

"2" ұпайы оқушыда зерттелген материал туралы Жеке идеялар болған кезде қойылады, бірақ оның көп бөлігі игерілмеген, ал жазбаша жұмыстарда оқушы өрескел қателіктер жібереді.

"1" балы оқушының өткен материалды толық білмегені үшін қойылады.

Оқушылардың білімін, іскерлігін және дағдыларын бағалаудың осы жалпыдидактикалық критерийлері жеке әдістемелерде нақтыланады. Әр пән бойынша оқушылардың ауызша жауаптарын, олардың жазбаша және практикалық жұмыстарын бағалау бойынша ұсыныстар беріледі. Осы критерийлер мен ұсыныстарды қолдану мұғалімнен белгілі бір шеберлікті,

педагогикалық әдептілікті және оқушылардың жеке ерекшеліктерін білуді талап етеді.

2. Білімді, іскерлікті және дағдыны педагогикалық бақылау.

Оқу процесін бақылаудың негізгі заңы:

бақылау нысандары мен әдістері оқыту нысандары мен әдістеріне сәйкес келуі керек.

Бақылау тек бағалау мен өлшеуге ғана қатысты емес, ол әртүрлі функцияларды атқаратыны белгілі:

- бағалау-педагогикалық мақсаттарға қол жеткізу деңгейін анықтайды-білім мен білік;
- түзетуші-педагог оқу процесі барысының табыстылығын анықтайды және түзетулер енгізеді: түзетеді, жолдайды;
- оқыту-оқыту тарапынан-бақылау, нәтижелерді талдау, білім алушы тарапынан-Өзін-өзі бақылау;
- тәрбиелік-білім алушыларды жүйелі жұмысқа, оларды тәртіпке үйретуге;
- мотивациялық - тұрақты бақылау білім алушыны біркелкі оқуға итермелейді.

Педагогикалық бақылау техникасына сәйкес үш түрі бөлінеді: жазбаша, ауызша, техникалық құралдарды қолдана отырып. Педагогикалық бақылауды қолдану орны мен уақытына байланысты пәнді оқу барысында мыналар бөлінеді: ағымдағы, аралық, қорытынды бақылау.

Ағымдағы бақылау-білім мен дағдыларды игеруді басқаруға арналған, оқу материалын игеру барысы мен сапасы туралы үздіксіз ақпарат алуға мүмкіндік береді, оқушылардың жұмысын ынталандырады, олардың танымдық белсенділігін арттырады. Бұл студенттердің білімін, дағдыларын тексерудің негізгі түрлерінің бірі. Оқу материалын ұсынумен, бекітумен, қайталаумен және қолданумен байланысты. Бақылаудың негізгі функциялары мотивациялық, бағалау, түзету болып табылады.

Алдын – ала бақылау-оқу процесін сәтті жоспарлау мен басқарудың алғышарты ретінде қызмет етеді. Анықтауға мүмкіндік береді қолма-қол деңгейі білім алушылардың білімі мен іскерлігін үшін бағдарлануға рұқсат етілетін оқу материалының күрделілігі.

Мерзімді (аралық) бақылау – оқушылардың оқу материалын пәннің бөлімдері, тақырыптары бойынша оқу сапасын анықтауға мүмкіндік береді. Алынған білім мен алған дағдыларды игерудің беріктігін тексеруге мүмкіндік береді бақылау ұзақ уақыт өткеннен кейін жүзеге асырылады. Бөлім (тақырып) жалпыланады және игеріледі, басқа бөлімдермен, пәндермен логикалық қатынастар анықталады. Бақылаудың негізгі функциясы – бағалау.

Қорытынды бақылау-қорытынды шығаруға және күрделі дағдылардың қалыптасу сапасын анықтауға, алынған материалды терең жалпылау мен жүйелеуге арналған. Біріктіруші бақылау. Оқушылардың жалпы жетістіктерін бағалауға мүмкіндік береді. Ауыстыру және семестрлік емтихандарда, біліктілік сынақтарында жүзеге асырылады. Бақылаудың негізгі функциясы – бағалау.

Бақылау тәсілдері: орнынан; тақтадан; карточкалар бойынша; тестілік; баяндама; реферат; сынақ; өзіндік жұмыс; бақылау жұмысы; емтихан; жобаны қорғау; семинар; техникалық диктант; зертханалық жұмыс; практикалық жұмыс; өзара бақылау – конкурстар, сөзжұмбақтар, пікірталастар.

Педагогикалық тест-белгілі бір нысандағы арнайы құрастырылған тапсырмалар жүйесі, ол белгілі бір шкала бойынша ғылымның немесе адамның практикалық іс-әрекетінің белгілі бір бөліміндегі пәндердің дайындық деңгейін объективті түрде өлшеуге мүмкіндік береді.

Педагогикалық тесттердің негізгі жүйелік факторлары: тұтастықты құрайтын тест тапсырмаларының мазмұндық құрамы және тапсырмадан тапсырмаға қиындықтардың артуы. Қиындықтың артуы бақыланатын пән бойынша білім мен дағды деңгейін анықтауға, ал тестілеу уақытын міндетті түрде шектеу – Дағдылар мен қабілеттердің болуын анықтауға мүмкіндік береді. Тапсырманың қиындығы-кәте жауаптардың үлесі бойынша анықталатын субъективті көрсеткіш. Тапсырманың күрделілігі-объективті индикатор, тапсырмаға енгізілген ұғымдар санының жиынтығы, олардың арасындағы логикалық байланыстар және тапсырманы орындау үшін қажетті операциялар саны түсініледі.

Тест түріндегі тапсырма-белгісіз компоненті бар оң сөйлем түрінде тұжырымдалған бақылау материалының бірлігі.

Қазіргі уақытта дидактикада тест тапсырмаларының төрт негізгі формасы бар:

1. Жабық түрдегі тапсырмалар-білім алушы таңдауға ұсынылған бірнеше жауаптан дұрыс жауапты таңдайды.

2. Ашық түрдегі тапсырмалар-жауаптарды субъектілердің өздері береді, мәлімдемеде негізгі сөзді қосып, оны шынайы немесе жалған мәлімдемеге айналдырады.

3. Сәйкестік тапсырмасы-бір жиынның элементтерімен басқа жиынның элементтерін салыстыру қажет.

4. Дұрыс реттілікті орнатуға арналған тапсырмалар-білім алушы операцияларды, әрекеттерді немесе есептеулерді нөмірлеу арқылы тапсырмамен талап етілетін реттілікті көрсетеді.

Тест тапсырмаларын бөліңіз:

1. Тізбекті тапсырмалар-келесі тапсырмаға жауап алдыңғы тапсырмаға жауаптың дұрыстығына байланысты.

2. Нақты деректермен ситуациялық есеп. Сондай-ақ дұрыс шешімдер мен жауаптармен.

Білімді, дағдыларды бақылауға қойылатын талаптар: мақсаттылық, жүйелілік, жан-жақты, әртүрлілік, жеке көзқарас, жоспарлау.

Білім алушылар жұмысының сандық және сапалық көрсеткіштері бар. Сандық негізінен баллдарда немесе пайыздарда, сапалық – бағалауларда белгіленеді. Бағалау белгілі бір параметрді өлшеуге байланысты. Сандық және реттік шкалалар белгілі. Сандық таразылар бағалауды сан түрінде

білдіруге мүмкіндік береді. Реттік шкалалар көбінесе рейтингтік бағалаумен байланысты.

Мінсіз бағалау шкаласы жоқ. Әр шкаланың артықшылықтары мен кемшіліктері бар. Сандық бағалау шкалаларының артықшылығы-олардың қарапайымдылығы, нақтылығы және пайдалану жылдамдығы. Реттік шкалалар ақпараттық, мазмұнды, бірақ олар жоғары дәрежеде белгісіздікке ие, оларды бағалаудың объективтілігіне күмән келтіреді және сараптаманы қажет етеді.

Бағалау түрлері:

- қорытынды-білім алушының жетістіктерін, оқу бағдарламасының талаптарына сәйкес оның оқу деңгейін сипаттайды;

- ағымдағы-мұғалімнің өзара әрекетін реттейді және білім алушының оқу процесіне қатысуы. Оқушының нақты ситуациялық жетістіктерінің, күш-жігерінің деңгейін сипаттайды. Бағалау мақсаты: білім алушының одан әрі қызметін ынталандыру. Оқушының еңбекқорлығын, еңбекқорлығын бағалауға болады.

Бағалау функциялары: ұйымдастырушылық, ынталандырушы, диагностикалық, ақпараттық.

Білімді бағалаудың жалпы педагогикалық критерийлері:

жеке сипат;

жүйелі және жүйелі;

☐ нысандарының алуан түрлілігі;

☐ жан-жақтылығы;

объективтіліктің мәні;

дифференциалды тәсіл;

жариялылық;

оқыту технологиясы аясында оқытушылардың бірыңғай талаптары.

Бағалар балл – белгілер немесе шартты белгілер, бағалаудың сандық аналогтары түрінде белгіленеді.

Әдебиет: О: 1,2,3,4, 5,6,7 Д: 1,2,3,4,5,6,7,9, 10

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі:

1. Ахметова Г.К., Исаева З.А. Педагогика для магистратуры. – Алматы: Қазақ университеті, 2006.
2. Пионова Р. Педагогика высшей школы. - Минск: Университетское, 2002.
3. Педагогика и психология высшей школы. - Ростов н/Д: Феникс, 2002. - 544 с.
4. Кредитная система обучения в вузе. – Алматы: Қазақ университеті, 2006. – 180 с.

5. Исаева З.А., Мынбаева А.К., Садвакасова З.М. Активные методы и формы обучения в высшей школе. – Алматы: Қазақ университеті, 2005. – 122 с.
6. Мынбаева А.К., Садвакасова З.М. Инновационные методы обучения, или Как интересно преподавать. – Алматы, 2007. – 284 с.

Қосымша:

1. Национальные системы образования: общая характеристика, структура. – Алматы: РОНД, 2004. – 160 с.
2. Виленский М.Я., Образцов П.И., Уман А.И. Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе. – М.: Российского педагог.общество, 2004. – 192 с.
3. Морева Н.А. Технологии профессионального образования. – М.: Академия, 2005. – 432 с.
4. Бабанский Ю.К., Ильина Т.А., Жантекеева З.У. Педагогика высшей школы. - А-Ата, 1986.
5. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. - М.: Высшая школа, 1980.
6. Сластенин В.А., Исаев И.Ф., Ширяев Е.Н. Педагогика. - М.: Академия, 2002. - 576 с.
13. Джуринский А.Н. Развитие образования в мире. - М., 2000.
7. Бордовская Н.В., Реан А.А. Педагогика. Учебник для вузов. - СПб.: Питер, 2001. - 304 с.
8. Гершунский Б.С. Философия образования для XXI века. (В поисках практико-ориентированных образовательных концепций). - М.: Изд-во "Совершенство", 1998.- 608 с.
9. Философия образования для XXI в. - М.: Издательская фирма Логос, 1992. - 207 с.
10. Мынбаева А.К. Современное образование в фокусе новых педагогических концепций, тенденций и идей. – Алматы: Раритет, 2005. – 90 с.

Нормативтік құжаттар:

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года № 319-III ЗРК (с изменениями и дополнениями по состоянию на 10.07.2012 г.);
2. Государственный общеобязательный стандарт послевузовского образования, утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080;
3. Правила организации учебного процесса по кредитной технологии обучения, утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 20 апреля 2011 года №152;
4. Типовые правила проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся в высших учебных заведениях, утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 18. 03. 2008 года №125 с изменениями внесёнными приказами Министра образования и науки Республики

Казахстан от 13 апреля 2010 года № 168, от 1 ноября 2010 года № 506, от 16 марта 2011 года № 94;

5. ГОСО РК 7.09.071 – 2008 специальности Правоохранительная деятельность (магистратура);
6. Устав Костанайской академии МВД РК имени Ш. Кабылбаева.